

BOLETÍN OFICIAL DO
PARLAMENTO DE GALICIA

X leislatura
Número 542
4 de outubro de 2019

SUMARO

1. Procedementos parlamentarios

1.3. Procedementos de control e impulso

1.3.8. Procedementos de control económico e orzamentario

1.3.8.9. Límite de gasto non financeiro da Comunidade Autónoma

Resolución da Presidencia, do 4 de outubro de 2019, pola que se admite a trámite o acordo do Consello da Xunta de Galicia polo que se fixa o límite máximo de gasto non financeiro dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma para o ano 2020, de conformidade co establecido no artigo 12 da Lei 2/2011, do 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira (doc. núm. 56976)

[179320](#)

2. Elección e composición do Parlamento, réxime e goberno interior, organización e funcionamento

2.4. Organización e funcionamento do Parlamento

2.4.3. Convocatorias

Sesión plenaria (día 8 de outubro de 2019, ás 10.00 horas)

[179314](#)

1. Procedementos parlamentarios

1.3. Procedementos de control e impulso

1.3.8. Procedementos de control económico e orzamentario

1.3.8.9. Límite de gasto non financeiro da Comunidade Autónoma

Resolución da Presidencia, do 4 de outubro de 2019, pola que se admite a trámite o acordo do Consello da Xunta de Galicia polo que se fixa o límite máximo de gasto non financeiro dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma para o ano 2020, de conformidade co establecido no artigo 12 da Lei 2/2011, do 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira (doc. núm. 56976)

No Rexistro Xeral do Parlamento de Galicia tivo entrada, co número 56976, o escrito remitido pola Dirección Xeral de Relacións Institucionais e Parlamentarias polo que se achega o acordo do Consello da Xunta de Galicia polo que se fixa o límite máximo de gasto non financeiro dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma para o ano 2020, de conformidade co establecido no artigo 12 da Lei 2/2011, do 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira.

En uso da delegación temporal de competencias de xestión ordinaria da Mesa do Parlamento na Presidencia da Cámara (Acordo da Mesa do Parlamento do 31 de outubro de 2016, publicado no *Boletín Oficial do Parlamento de Galicia* núm. 9, do 8 de novembro de 2016), resolvo:

1º. Cualificar e admitir a trámite o escrito doc. núm. 56976, remitido pola Dirección Xeral de Relacións Institucionais e Parlamentarias, polo que se achega o acordo do Consello da Xunta de Galicia polo que se fixa o límite máximo de gasto non financeiro dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma para o ano 2020, de conformidade co establecido no artigo 12 da Lei 2/2011, do 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira.

2º. Incorporar o dito documento, en cumprimento do acordado na reunión da Xunta de Portavoces do día 1 de outubro de 2019, como punto 1 *bis* á orde do día da sesión plenaria prevista para o día 8 de outubro.

3º.- Notificar este acordo ás deputadas e aos deputados e ordenar a súa publicación no *Boletín Oficial do Parlamento de Galicia*.

4º.- Dar conta desta resolución na próxima reunión da Mesa do Parlamento que teña lugar.

Santiago de Compostela, 4 de outubro de 2019

Miguel Ángel Santalices Vieira
Presidente

2. Elección e composición do Parlamento, réxime e goberno interior, organización e funcionamento

2.4. Organización e funcionamento do Parlamento

2.4.3. Convocatorias

Sesión plenaria (día 8 de outubro de 2019, ás 10.00 horas)

A Presidencia, de conformidade co disposto no artigo 53 do Regulamento do Parlamento, resolveu convocar o Pleno do Parlamento para realizar unha sesión o próximo día 8 de outubro de 2019, ás 10.00 horas, no pazo do Parlamento.

De acordo coa Xunta de Portavoces e a Mesa, na reunión do día 1 de outubro de 2019, a orde do día da sesión é a seguinte:

Punto 1. Texto legislativo

Debate de totalidade do Proxecto de lei de medidas de garantía do abastecemento nos episodios de seca e nas situacións de risco sanitario (doc. nº 52558, 10/PL-000017)

Publicación da iniciativa, BOPG nº 507, do 18.07.2019

Publicación de emendas á totalidade, BOPG nº 536, do 24.09.2019

Punto 1 bis. Debate e votación do límite máximo de gasto non financeiro dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2020, de conformidade co establecido no artigo 12 da Lei 2/2011, do 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira (doc. nº 56745 e 56976, 10/LGNF-000004)

Publicación no BOPG nº 542, do 04.10.2019)

Punto 2. Comparecencia

56743 (10/PPP-000110)

Do Sr. conselleiro de Economía, Emprego e Industria, por petición propia, para dar conta da grave situación xerada en Galicia ante as políticas do Goberno central que están a provocar o peche das centrais térmicas das Pontes e de Meirama e a necesidade dunha transición enerxética xusta

Publicación da iniciativa, BOPG nº 450, do 1.10.2019

Punto 3. Moción

55719 (10/MOC-000157)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Álvarez Martínez, Luis Manuel

Sobre as actuacións que debe levar a cabo a Xunta de Galicia para a mellora continua do sistema educativo galego. (Moción consecuencia da Interpelación nº 53912, publicada no BOPG nº 521, do 29.8.2019, e debatida na sesión plenaria do 10.9.2019)

Publicación da iniciativa, BOPG nº 533, do 18.09.2019

Punto 4. Proposicións non de lei

4.1 33899 (10/PNP-002566)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Rodil Fernández, Olalla e cinco deputados/as máis

Sobre o Plan de normalización da lingua galega na mocidade e as medidas que debe adoptar o Goberno galego en materia de política lingüística entre a poboación infantil

Publicación da iniciativa, BOPG nº 349, do 31.08.2018

4.2 52240 (10/PNP-003907)

Grupo Parlamentario Mixto

Rodríguez Estévez, David

Sobre as actuacións que debe levar a cabo o Goberno galego en relación coa xestión dos xurros e residuos procedentes das explotacións de gandaría intensiva que se está a levar a cabo na comarca da Limia

Publicación da iniciativa, BOPG nº 502, do 10.07.2019

4.3 52566 (10/PNP-003928)

Grupo Parlamentario Popular de Galicia

Prado del Río, Paula e oito deputados/as máis

Sobre as medidas que debe adoptar a Xunta de Galicia destinadas á incorporación no Anteproxecto de lei reguladora dos xogos de Galicia dun artigo no cal se estableza a creación dun observatorio galego de xogos que teña entre as súas funcións elaborar un protocolo de menores en materia de xogo e un informe anual sobre o xogo na comunidade autónoma

Publicación da iniciativa, BOPG nº 508, do 19.07.2019

4.4 54445 (10/PNP-004031)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Fernández Leiceaga, Xoaquín María e Porrirt Lueiro, María Teresa

Sobre as actuacións que debe levar a cabo o Goberno galego en relación coa evolución que presentan os desequilibrios territoriais en Galicia e o despoboamento dalgunhas comarcas, así como a garantía do acceso aos servizos básicos ao conxunto da poboación na totalidade do territorio

Publicación da iniciativa, BOPG nº 524, do 04.09.2019

4.5 55264 (10/PNP-004086)

Grupo Parlamentario Popular de Galicia

Vega Pérez, Daniel e trece deputados/as máis

Sobre as demandas que debe realizar o Goberno galego ao Goberno central para garantir a actividade dos centros produtivos e os postos de traballo das factorías de Alcoa en San Cibrao e un marco enerxético estable e competitivo, así como a aprobación dun estatuto de apoio ás empresas electrointensivas.

Publicación da iniciativa pola vía de urxencia, BOPG nº 528, do 11.09.2019

4.6 55437 (10/PNP-004101)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Rivas Cruz, José Luis e cinco deputados/as máis

Sobre as actuacións que debe levar a cabo o Goberno galego respecto das supostas irregularidades detectadas pola veciñanza de Sobrado dos Monxes en relación coas balsas de lodos de distinta procedencia existentes nos montes do concello

Publicación da iniciativa, BOPG nº 533, do 18.09.2019

4.7 55452 (10/PNP-004104)

Grupo Parlamentario Grupo Común da Esquerda

Chao Pérez, Luca e Cuña Bóveda, María de los Ángeles

Sobre as actuacións que debe levar a cabo o Goberno galego en relación co custo económico que supón para as familias o inicio do curso escolar

Publicación da iniciativa, BOPG nº 533, do 18.09.2019

4.8 55466 (10/PNP-004106)

Grupo Parlamentario Grupo Común da Esquerda

Chao Pérez, Luca e Quinteiro Araújo, Paula

Sobre as actuacións que debe levar a cabo o Goberno galego para garantir a actividade naval e os postos de traballo no estaleiro Vulcano, así como para abordar unha política conxunta para o sector

Publicación da iniciativa, BOPG nº 533, do 18.09.2019

4.9 55584 (10/PNP-004113)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Torrado Quintela, Julio e Blanco Rodríguez, Noela

Sobre as actuacións que debe levar a cabo o Goberno galego en relación coas prazas de médicos internos residentes habilitadas polo Goberno central para o ano 2020

Publicación da iniciativa, BOPG nº 533, do 18.09.2019

Punto 5. Interpelacións

5.1 49605 (10/INT-001661)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Rodríguez Rumbo, Matilde Begoña e Losada Álvarez, Abel Fermín

Sobre a política do Goberno galego en relación coa oferta de solo empresarial e a implantación e fixación de empresas en Galicia

Publicación da iniciativa, BOPG nº 476, do 14.05.2019

5.2 52785 (10/INT-001749)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Prado Cores, María Montserrat e cinco deputados/as máis

Sobre as actuacións que debe realizar o Servizo Galego de Saúde en relación co concerto asinado con Povisa para garantir unha atención sanitaria de calidade á poboación que ten adscrita

Publicación da iniciativa, BOPG nº 512, do 29.07.2019

5.3 52802 (10/INT-001751)

Grupo Parlamentario de En Marea

Quinteiro Araújo, Paula e dous deputados/as máis

Sobre as actuacións que debe levar a cabo a Xunta de Galicia para mellorar as actuais condicións laborais no sector do telemarketing, así como para evitar a deslocalización e a perda de postos de traballo

Publicación da iniciativa, BOPG nº 512, do 29.07.2019

5.4 52893 (10/INT-001758)

Grupo Parlamentario de En Marea

Torregrosa Sañudo, Julia e Quinteiro Araújo, Paula

Sobre as políticas de emprego que vai poñer en marcha o Goberno galego

Publicación da iniciativa, BOPG nº 512, do 29.07.2019

5.5 56086 (10/INT-001882)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Burgo López, María de la Concepción e dous deputados/as máis

Sobre a política do Goberno galego en relación co recoñecemento de universidades privadas dentro do Sistema universitario de Galicia

Publicación da iniciativa, BOPG nº 538, do 27.09.2019

Punto 6. Preguntas para resposta oral do presidente da Xunta

6.1 56658 (10/POPX-000164)

Grupo Parlamentario Grupo Común da Esquerda

Sánchez García, Antón

Sobre a política industrial do Goberno galego

Publicación da iniciativa, BOPG nº 450, do 1.10.2019

6.2 56741 (10/POPX-000165)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Pontón Mondelo, Ana Belén

Sobre a resposta que está a dar o Goberno galego á crise industrial que vive Galicia

Publicación da iniciativa, BOPG nº 450, do 1.10.2019

6.3 56742 (10/POPX-000166)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Caballero Miguez, Gonzalo

Sobre a autocrítica que fai o Goberno galego da súa xestión para rectificar o rumbo político da Xunta de Galicia

Publicación da iniciativa, BOPG nº 450, do 1.10.2019

Punto 7. Preguntas ao Goberno

7.1 56049 (10/POP-006639)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Pierres López, María Luisa e catro deputados/as máis

Sobre a opinión do Goberno galego respecto da cobertura informativa dada pola CRTVG sobre a morte en Valga de tres mulleres vítimas da violencia machista

Publicación da iniciativa, BOPG nº 538, do 27.09.2019

7.2 53538 (10/POP-006315)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Rodríguez Rumbo, Matilde Begoña e dous deputados/as máis

Sobre as medidas que vai adoptar o Goberno galego en relación co trazado da Vía Ártabra para conectar os polígonos de Espíritu Santo (Cambre) e Bergondo coa A-6

Publicación da iniciativa, BOPG nº 521, do 29.08.2019

7.3 54851 (10/PUP-000263)

Grupo Parlamentario de En Marea

Lago Peñas, José Manuel e Torregrosa Sañudo, Julia

Sobre a valoración que fai o Goberno galego dos datos do investimento estranxeiro en Galicia

Publicación da iniciativa, BOPG nº 524, do 04.09.2019

7.4 52365 (10/POP-006105)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Presas Bergantiños, Noa e cinco deputados/as máis

Sobre as actuacións levadas a cabo pola Xunta de Galicia diante da diminución da actividade da central térmica das Pontes e das súas repercusións no sector auxiliar

Publicación da iniciativa, BOPG nº 509, do 22.07.2019

7.5 54031 (10/POP-006414)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Presas Bergantiños, Noa e cinco deputados/as máis

Sobre as actuacións que vai levar a cabo o Goberno galego para evitar os efectos en Galicia da deslocalización de servizos de provisión e xestión de rede da empresa de telefonía R Cable

Publicación da iniciativa, BOPG nº 521, do 29.08.2019

7.6 54848 (10/PUP-000262)

Grupo Parlamentario Popular de Galicia

Vega Pérez, Daniel e sete deputados/as máis

Sobre as actuacións que está a levar a cabo a Xunta de Galicia diante do Goberno central para o mantemento da actividade da industria electrointensiva, en especial, a da planta de Alcoa en San Cibrao

Publicación da iniciativa, BOPG nº 524, do 04.09.2019

7.7 56668 (10/PUP-000265)

Grupo Parlamentario do Bloque Nacionalista Galego

Bará Torres, Xosé Luís e cinco deputados/as máis

Sobre as medidas que vai desenvolver a Xunta de Galicia para afrontar a crise da empresa Barreras na comarca de Vigo

Publicación da iniciativa, BOPG nº 450, do 1.10.2019

7.8 56723 (10/PUP-000267)

Grupo Parlamentario Mixto

Casal Vidal, Francisco e tres deputados/as máis

Sobre as previsións do Goberno galego respecto da posta e marcha dun grupo de traballo para o desenvolvemento do Mapa de transición sostible de Galicia (CLEW-Galicia) e a súa aplicación concreta na hipercomarca das Pontes-Ferrolterra-Eume-Ortegal

Publicación da iniciativa, BOPG nº 450, do 1.10.2019

7.9 52620 (10/POP-006131)

Grupo Parlamentario Popular de Galicia

Rey Varela, José Manuel e dez deputados/as máis

Sobre a situación en que se atopa o expediente e os prazos que manexa a Consellería de Sanidade para comezar as obras de remodelación do Complexo Hospitalario Universitario de Ferrol

Publicación da iniciativa, BOPG nº 513, do 30.07.2019

7.10 53097 (10/POP-006237)

Grupo Parlamentario de En Marea

Solla Fernández, Eva

Sobre a valoración por parte da Xunta de Galicia da actual situación no funcionamento de Povisa

Publicación da iniciativa, BOPG nº 521, do 29.08.2019

7.11 56703 (10/PUP-000266)

Grupo Parlamentario dos Socialistas de Galicia

Torrado Quintela, Julio e dous deputados/as máis

Sobre a garantía polo Goberno galego do mantemento da calidade asistencial esixible e o emprego no Hospital Povisa, de Vigo

Publicación da iniciativa, BOPG nº 450, do 1.10.2019

7.12 56735 (10/PUP-000268)

Grupo Parlamentario Popular de Galicia

Núñez Centeno, Aurelio Alfonso e sete deputados/as máis

Sobre a información da Consellería de Sanidade referida á posible venda do Hospital Povisa, de Vigo, e, se é o caso, as medidas previstas ao respecto

Publicación da iniciativa, BOPG nº 450, do 1.10.2019

7.13 55266 (10/POP-006562)

Grupo Parlamentario Popular de Galicia

Oubiña Solla, Rosa e seis deputados/as máis

Sobre os obxectivos fundamentais da Estratexia de dinamización económica, territorial e turística das comarcas vitivinícolas de Galicia

Publicación da iniciativa, BOPG nº 533, do 18.09.2019

Os grupos parlamentarios poderán presentar emendas ás mocións e ás proposicións non de lei ata seis horas antes do inicio da sesión, ao abeiro do disposto no artigo 161.2 do Regulamento.

Santiago de Compostela, 4 de outubro de 2019

Miguel Ángel Santalices Vieira

Presidente

XUNTA DE GALICIA

VICEPRESIDENCIA E CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA,
ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS E XUSTIZA
Dirección Xeral de Relacións Institucionais
e Parlamentarias

PARLAMENTO DE GALICIA
REXISTRO XERAL ENTRADA

04 OUT. 2019

Núm. 56976

galicia

VICEPRESIDENCIA E CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA,
ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS E XUSTIZA
DIRECCIÓN XERAL DE RELACIÓNS INSTITUCIONAIS E PARLAMENTARIAS

- 4 OUT. 2019

SAIDA

Num. 191

Achégolle certificado do acordo do Consello da Xunta de Galicia polo que se fixa o límite máximo de gasto non financeiro dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma para o ano 2020, de acordo co establecido no artigo 12 da Lei 2/2011, do 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira, segundo a redacción dada ao dito precepto polo artigo 92 da Lei 12/2014, do 22 de decembro, de medidas fiscais e administrativas.

Asemade, achégase o informe de estratexia financeiro-fiscal ao que se refire o citado artigo.

Santiago de Compostela,

A directora xeral de Relacións Institucionais e Parlamentarias
(ASINADO DIXITALMENTE)

Sr. presidente do Parlamento de Galicia

Asinado por: GARCIA-SEÑORANS ALVAREZ, BLANCA
Cargo: Directora Xeral
Data e hora: 04/10/2019 09:15:15

Verificador: <https://sede.xunta.gal/cve>

CSV: BOPGDSPGyaLa97K1M3
Verificación: <https://sede.parlamentodegalicia.gal/tramites/csv/>

XUNTA DE GALICIA

ALFONSO RUEDA VALENZUELA, VICEPRESIDENTE E
CONSELLEIRO DE PRESIDENCIA, ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS
E XUSTIZA E SECRETARIO DO CONSELLO DA XUNTA DE
GALICIA,

CERTIFICO:

Que o Consello da Xunta de Galicia na súa reunión do día tres de outubro de dous mil dezanove adoptou, entre outros, o seguinte acordo:

1. O límite máximo de gasto non financeiro da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2020 fíxase en 10.160 millóns de euros.
2. O Vicepresidente e conselleiro de Presidencia, Administración Públicas e Xustiza remitirá ao Parlamento de Galicia o presente acordo acompañado da documentación á que refire o parágrafo 1 do artigo 12 da Lei 2/2011, do 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira.

E para que conste asino a presente, co visto e praxe do sr. presidente, en Santiago de Compostela a tres de outubro de dous mil dezanove.

Visto e praxe
O PRESIDENTE

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE FACENDA

Informe de estratexia financeiro-fiscal

Outubro 2019

Índice

Introdución.....	3
1. Escenario Económico.....	5
1.1. O entorno internacional da economía galega.....	5
1.2. Situación da economía española.....	12
1.3. Evolución recente da economía galega.....	19
1.4. Escenario macroeconómico 2019 – 2022.....	26
1.5. Crecemento potencial e output gap.....	29
1.6. Saldo orzamentario axustado ciclicamente... ..	33
1.7. Taxa de referencia da economía galega.....	34
2. Escenario Financeiro.....	35
2.1. Recursos de contabilidade nacional para o teito de gasto.....	36
2.2. Límite de gasto non financeiro do orzamento consolidado.....	44
Anexo I.....	46

INTRODUCCIÓN

Co presente informe comezamos o ciclo orzamentario para o vindeiro exercicio, e no mesmo recóllense as bases prospectivas de evolución económica e financeira que dan lugar á concreción do límite de gasto non financeiro para o exercicio 2020, límite ao que debe cingirse o próximo orzamento xeral da Comunidade Autónoma.

Como é sabido, a determinación desta magnitude e a súa remisión ao Parlamento da Comunidade Autónoma para a súa aprobación son o primeiro paso para a elaboración dos Orzamentos autonómicos.

Neste exercicio, a súa presentación realízase de xeito máis tardío que o habitual pola carencia de algunha información básica para a determinación do devandito límite. Información que, de xeito habitual, obtense durante o verán dos grupos de traballo e acordos adoptados no pleno do Consello de Política Fiscal e Financeira. Na medida en que o devandito consello non se convocou ningunha vez no presente exercicio, non se puido contar con eses datos (polo miúdo ingresos do sistema de financiamento para 2020 e obxectivo de estabilidade orzamentaria), polo que esta se determina cos medios propios da consellería en base á información dispoñible a esta data.

Se ben os servicios da Consellería de Facenda realizan todos os anos as súas previsións de ingresos, mesmo das contías que lle corresponden a Galicia no sistema de financiamento autonómico, estas se contrastan e axustan ás contías facilitadas polo Ministerio de Facenda no Consello de Política Fiscal e Financeira por ser as que se recollerán nos presupostos xerais do Estado.

O límite de gasto permite establecer o tope cuantitativo do orzamento do vindeiro exercicio en función das expectativas de ingresos, do obxectivo de estabilidade orzamentaria¹ e das restantes regras fiscais coas que debe gardar coherencia.

¹ A Lei Orgánica 2/2012, de estabilidade orzamentaria e sostibilidade financeira, establece que no primeiro semestre de cada ano, o Goberno de España, mediante acordo do Consello de ministros, e previo informe do Consello de Política Fiscal e Financeira das comunidades autónomas, fixará os obxectivos de estabilidade orzamentaria dos diferentes niveis de administración territorial, que se medirá en termos de necesidade ou capacidade de financiamento segundo a definición do sistema europeo de contas nacionais e rexionais; no mesmo acordo fixará os obxectivos de endebedamento público.

Para a fixación do devandito obxectivo terase en conta a regra de gasto definida no artigo 12 da devandita lei orgánica e o saldo estrutural acadado no exercicio inmediato anterior.

Como se ten referido no anterior parágrafo este obxectivo non está aprobado para o 2020 aínda polo Goberno de España, pero na actualización do programa de estabilidade do Reino de España se contén unha previsión de obxectivos de estabilidade para as diferentes administracións públicas.

<http://serviciosede.mineco.gob.es/indeco/>

Como paso previo á determinación das anteriores magnitudes fiscais, compre definir a envolvente económica deste marco fiscal. O traballo de prospección económica que desenvolve o Instituto Galego de Estatística e leva á determinación do escenario, é fundamental por dous motivos:

1. Determina as variables económicas que condicionan a evolución dos ingresos públicos, sendo por tanto a base da estimación do escenario de ingresos, xunto coas previsións de recadación do exercicio en curso e as elasticidades de cada figura de ingresos. Ademais a estimación do PIB e do seu deflector serán tamén a referencia para a cuantificación do obxectivo de estabilidade orzamentaria (medido en necesidade ou capacidade de financiamento en termos de contabilidade nacional sobre o PIB).
2. Determina a situación cíclica da economía galega comparando o PIB real estimado e o potencial. Esta situación debe determinar o sesgo da política fiscal da comunidade autónoma. Por tanto, determina a posición cíclica da economía galega e o saldo cíclico e estrutural da mesma; así como a taxa de referencia da economía galega que debe marcar a evolución tendencial das diferentes políticas de gasto no seu conxunto.

Por todo elo a Lei 2/2011, de disciplina orzamentaria e sostibilidade financeira de Galicia, no seu artigo 12 obriga ao Consello da Xunta a acordar o límite de gasto non financeiro dos Orzamentos da comunidade autónoma para o vindeiro exercicio², e á súa remisión ao Parlamento xunto cun informe de estratexia financeiro-fiscal no que se basean os cálculos que dan pe ao devandito límite.

O contido do presente informe recolle de xeito sistemático a devandita información e garda unha estrutura homoxénea coa de exercicios anteriores para facilitar a súa comparanza, estruturándose, a parte dunha breve introdución explicativa dos obxectivos e contido do mesmo, en dous grandes apartados.

-Un apartado económico, no que se establece o escenario económico da comunidade autónoma de forma coherente cos informes dos grandes axentes emisores de informes de conxuntura económica da nosa contorna (informe de primavera/verán da Comisión, OCDE e FMI e o informe de situación económica do Ministerio de Economía y Empresa).

² Con posterioridade á norma autonómica, a Lei Orgánica 2/2012 no seu artigo 30 recolle a obriga de elaborar un teito de gasto para as comunidades autónomas, ao sinalar que as comunidades autónomas aprobarán un límite máximo de gasto non financeiro, coherente co obxectivo de estabilidade orzamentaria e a regra de gasto, que marcará o teito de asignación de recursos dos seus orzamentos.

-Un apartado financeiro, que baixo os supostos de evolución económica prevista e os límites acordados para as diferentes regras fiscais, establece unha proposta de límite de gasto non financeiro para 2020.

1. ESCENARIO ECONÓMICO

En Galicia a Lei 2/2011 de disciplina orzamentaria e sustentabilidade financeira, no artigo 11 indica que con carácter previo á elaboración dos orzamentos, elaboraranse uns escenarios de previsión plurianual que se recollerán nun informe de estratexia financeiro - fiscal, que fixará o marco orzamentario para os tres exercicios seguintes e ao que se axustarán anualmente os orzamentos xerais da Comunidade Autónoma. A Orde do 4 de xullo de 2016 pola que se ditan as instrucións para a elaboración dos escenarios orzamentarios da Comunidade Autónoma de Galicia establece que o Instituto Galego de Estatística (IGE), como axente responsable do subsistema de prospectiva económica, elaborará informes de situación económica que sirvan de base para a elaboración dos escenarios e que deberán conter, como mínimo o seguinte:

- a. Un cadro macroeconómico que explique a evolución en termos reais do PIB desde a óptica da demanda, así como a evolución do PIB en termos nominais.
- b. Análise de posición cíclica da economía galega e saldo cíclico do sector público autonómico de Galicia, crecemento potencial, output gap e saldo cíclico orzamentario.
- c. Cálculo da taxa de crecemento medio de referencia nominal e real de Galicia.

1.1. O entorno internacional da economía galega

As previsións dos principais organismos internacionais: Fondo Monetario Internacional (FMI), Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económicos (OCDE) e Comisión Europea elaboradas a principios de ano apuntaban a un menor dinamismo da economía mundial para os anos 2019-2020, cun crecemento inferior ao dos anos anteriores. Os indicadores máis recentes sinalan un debilitamento da economía mundial máis acusado do previsto a comezos de ano. As previsións máis actualizadas, as da OCDE, reflicten o empeoramento da economía mundial nos últimos meses. Antes do verán, os tres organismos prevían un crecemento do 3,2% en 2019, inferior ao dos anos anteriores, e un maior dinamismo no ano 2020. A OCDE revisou á baixa a previsión para este ano en tres décimas, ata o 2,9%. A previsión de crecemento para o ano 2020 roldaba o 3,5% e na actualidade a OCDE estima un incremento do 3,0%.

Destas previsións dedúcese que a expansión económica mundial continúa, pero unha confluencia de factores adversos que afectan as principais economías debilitan o

crecemento mundial, principalmente no ano 2019. As tensións comerciais entre Estados Unidos e China, as dúbidas sobre o formato de saída do Reino Unido da Unión Europea, as tensións xeopolíticas son algúns dos factores que afectan á evolución da economía mundial. Na medida en que se atenúe a incerteza sobre a situación mundial, prevese unha lixeira mellora da economía mundial no ano 2020.

Previsións macroeconómicas. PIB Volume. Taxas de variación interanual en %						
	FMI (xullo 2019)		OCDE (setembro 2019)		Comisión Europea (xullo 2019) ⁽³⁾	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
PIB Mundial	3,2	3,5	2,9	3,0	3,2	3,5
Área Euro ⁽¹⁾	1,3	1,6	1,1	1,0	1,2	1,4
Francia	1,3	1,4	1,3	1,2	1,3	1,4
Alemaña	0,7	1,7	0,5	0,6	0,5	1,4
Italia	0,1	0,8	0,0	0,4	0,1	0,7
Portugal ⁽¹⁾⁽²⁾	1,7	1,5	1,8	1,9	1,7	1,7
España⁽¹⁾	2,3	1,9	2,2	1,9	2,3	1,9
Reino Unido	1,3	1,4	1,0	0,9	1,3	1,3
Estados Unidos	2,6	1,9	2,4	2,0	2,4	1,9
Xapón	0,9	0,4	1,0	0,6	0,8	0,6
Marrocos ⁽¹⁾⁽²⁾	3,2	3,8	--	--	--	--
México	0,9	1,9	0,5	1,5	1,9	2,3
Brasil	0,8	2,4	0,8	1,7	1,9	2,4
China	6,2	6,0	6,1	5,7	6,2	6,0
India	7,0	7,2	5,9	6,3	7,1	7,3
Comercio mundial de bens e servizos	2,5	3,7	--	--	--	--

Fontes: FMI, OCDE e Comisión Europea

(1) A OCDE elabora previsións da Área Euro constituída por 17 países. A actualización de setembro non inclúe a Portugal, España e Marrocos

(2) A actualización de xullo do FMI non inclúe previsións para Portugal e Marrocos

(3) A actualización de xullo da Comisión Europea só inclúe os países da Unión Europea. Para o resto de países as previsións son de maio

Os crecementos esperados para o conxunto da economía global coinciden nunha ralentización do crecemento. Utilizando como fonte de información a OCDE, as economías avanzadas³ mostran sinais de desaceleración, cun comportamento diferenciado entre os principais países: Estados Unidos crecerá un 2,4% en 2019, cinco décimas menos que o ano anterior, e un 2,0% no ano 2020. Para a zona euro prevese unha moderación no seu crecemento no ano 2019, 1,1%, oito décimas menos que no ano anterior e moderará o seu crecemento no ano 2020, 1,0%. Para Reino Unido o crecemento previsto en 2019 é do 1,0%, unha décima menos que no ano anterior, e no

³ Estados Unidos, zona euro, Xapón, Reino Unido, Canadá son as principais economías incluídas neste grupo.

2020 do 0,9%, mais as condicións da saída da Unión Europea serán determinantes no futuro da economía británica. A debilidade da economía xaponesa manterase nos dous próximos anos, con incrementos do 1,0% en 2019 e 0,6% no ano seguinte. Entre as economías emerxentes e desenvolvidas⁴ destaca a recesión en Turquía, -0,3% en 2019, que se recuperará no ano seguinte, cun crecemento do 1,6% e China, que continuará reducindo o seu crecemento, con taxas do 6,1% en 2019, cinco décimas menos que no ano anterior, e do 5,7% en 2020.

Nos seguintes parágrafos detállanse estas previsións para os principais países da economía mundial e cos que mantemos relacións comerciais e que, polo tanto, teñen unha maior influencia na economía galega. Estes países son Estados Unidos, Xapón, China, India, os principais da zona euro, Reino Unido e Marrocos. Para o seguimento dos países utilízanse principalmente os datos da Comisión Europea, e comentaranse as principais discrepancias coas previsións do FMI e as da OCDE.

As proxeccións reflicten que a expansión económica na zona euro continuará no período 2019-2020, aínda que ralentizará o seu crecemento. Os factores que favorecen o crecemento económico manteranse nos próximos anos aínda que o seu efecto irase reducindo: malia unha política monetaria acomodaticia e uns tipos de interese baixos, a perda de confianza ante as tensións comerciais e xeopolíticas internacionais podería afectar á inversión empresarial; o emprego seguirá crecendo pero a menor ritmo e, xunto cun incremento salarial, sosteirá o consumo privado; que se solucionen os problemas que afectan á economía mundial incidirá na mellora das exportacións da zona euro. En 2019 a previsión de crecemento da zona euro estaría en torno ao 1,3% do FMI e o 1,1% da OCDE; en 2020 a OCDE é o único organismo que prevé menor crecemento que no ano anterior, 1,0%

Por países dentro da zona euro, as perspectivas da Comisión Europea para 2019 reflicten a ralentización das principais economías: Francia crecería un 1,3% en 2019 fronte ao 1,7% en 2018, Alemaña pasaría do 1,5% en 2018 ao 0,5% en 2019, Italia crecería o 0,1%, seis décimas menos que o ano anterior (0,7%) e Portugal reduciría o crecemento do 2,1% en 2018 ao 1,7% en 2019. As previsións de crecemento para España⁵ tamén son inferiores as do ano anterior, 2,6% en 2018 e 2,3% en 2019. As previsións do FMI para 2019 difiren das da Comisión Europea para Alemaña (0,7%), mentres que coinciden para as outras catro economías. As previsións da OCDE coinciden coas da Comisión Europea para Francia e Alemaña, son máis optimistas para

⁴ Rusia, China, India, Indonesia, Malasia, Brasil, México, Arxentina, países do norte de África e de Oriente medio e subsaharianos forman este grupo.

⁵ O INE difundiu en setembro a Revisión Estatística 2019 das contas anuais e trimestrais; como consecuencia desta revisión, o PIB medrou un 2,4% en 2018, dúas décimas menos que nas estimacións anteriores; as previsións foron realizadas antes destes cambios.

Portugal (1,8%), mentres que prognostican un menor crecemento de Italia (0,0%) e España (2,2%).

As previsións para 2020 da Comisión Europea amosan unha recuperación nas principais economías da área euro respecto do ano anterior. Segundo estas previsións, a economía española será a única que moderaría o seu crecemento (catro décimas, ata o 1,9%) en 2020, aínda que seguirá a ser a economía que máis creza, seguida de Portugal, que se manterá estable no 1,7%. Alemaña será a que máis se reactivará, pasando dun crecemento do 0,5% en 2019 ao 1,4% en 2020, por unha redución do impacto na economía das perturbacións no sector automobilístico. Italia e Francia tamén rexistrarán un maior incremento, 0,7% e 1,4% respectivamente. As previsións do FMI coinciden coas da Comisión para Francia e España, melloran a previsión para Alemaña (1,7%) e Italia (0,8%) e reducen o crecemento de Portugal (1,5%). As previsións da OCDE empeoran as perspectivas da Comisión para Francia, Alemaña e Italia, mentres son máis optimistas con Portugal (1,9%) e coinciden para España⁶.

No principal país da UE que queda fóra da zona euro, o Reino Unido, todos os organismos sinalan a incerteza na evolución da súa economía, xa que as condicións da saída da Unión Europea serán determinantes. A Comisión Europea indica que as súas proxeccións están baseadas en supostos técnicos nos que se manteñen as mesmas relacións comerciais entre o Reino Unido e a Unión Europea. Prevé un crecemento do 1,3% nos dous anos, unha décima menos que en 2018 (1,4%). As previsións do FMI coinciden coas da Comisión en 2019 e unha mellora o ano seguinte (1,4%). O escenario máis pesimista preséntao a OCDE, cun crecemento do 1,0% en 2019, e unha décima menos en 2020 (0,9%).

En Estados Unidos, todos os organismos prevén un menor crecemento que no ano 2018, na medida na que se atenúen os efectos dos estímulos fiscais. A previsión para o ano 2019 oscila entre o 2,6% do FMI e o 2,4% da Comisión Europea e da OCDE. No ano 2020, o crecemento será inferior ao do ano precedente, entre o 2,0% da OCDE e o 1,9% previsto polo FMI e a Comisión Europea.

En Xapón as últimas previsións manteñen un débil crecemento desta economía nos dous próximos anos; a previsión para o ano 2019 varía entre o 1,0% da OCDE e o 0,8% da Comisión Europea; os tres organismos coinciden en que no ano 2020 o crecemento será menor, entre o 0,4% do FMI e o 0,6% da OCDE e da Comisión Europea.

O impacto das tensións comerciais con Estados Unidos reflíctese no crecemento da economía china que, malia os estímulos fiscais e monetarios para contrarrestar estes efectos, reduce o seu crecemento, aínda que seguirá sendo sólido. Os tres organismos

⁶ A actualización da OCDE de setembro non inclúe previsións para España e Portugal.

aproxímanse nas súas previsións para 2019, cun incremento entre o 6,1% e o 6,2%; para 2020 a OCDE baixou en setembro as súas perspectivas, do 6,0% (coas que coincidía cos outros dos organismos) ata o 5,7%. As previsións para India indican que continuará o vigor desta economía, nas previsións de primavera os prognósticos eran de taxas superiores ao 7% segundo os tres organismos. A OCDE ven de revisar á baixa as súas previsións, do 7,2% ata o 5,9% en 2019 e do 7,4% ata o 6,3% en 2020.

Utilizando os datos do FMI, a economía de Marrocos, continuará a senda expansiva, cun crecemento no ano 2019 do 3,2% (unha décima máis que no ano anterior) e do 3,8% en 2020.

A Comisión Europea tamén ofrece, nas súas previsións de maio, o perfil dos crecementos trimestrais e anuais. Os seguintes gráficos presentan o crecemento intertrimestral e interanual previsto e o observado para as principais economías europeas, Estados Unidos e Xapón para os anos 2019 e 2020.

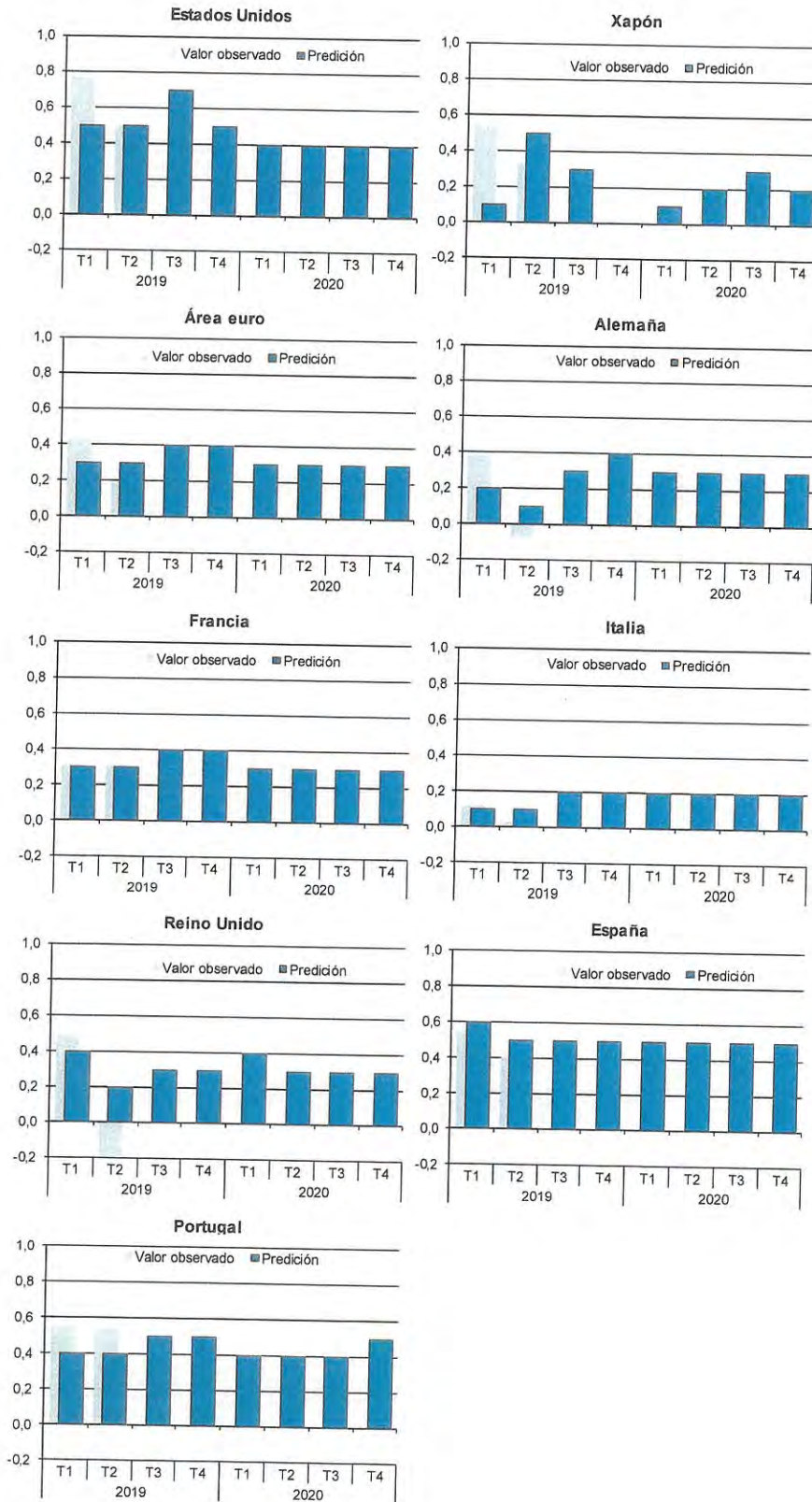
En termos intertrimestrais obsérvase que, en xeral, o valor observado no primeiro trimestre superou ou foi similar ao valor previsto, o que non ocorre na maioría das economías no segundo trimestre, no que compre destacar as taxas negativas de Alemaña e Reino Unido.

En termos interanuais os países da área do euro tiveron un mellor comportamento que o previsto pola Comisión Europea, agás España (as previsións da Comisión Europea elaboráronse antes da revisión estatística 2019 que revisou á baixa o crecemento do PIB). A economía estadounidense amosa un menor dinamismo nos dous primeiros trimestres do esperado, mentres que a economía xaponesa supera ás expectativas.

Previsións crecemento intertrimestral do PIB en 2019 e 2020

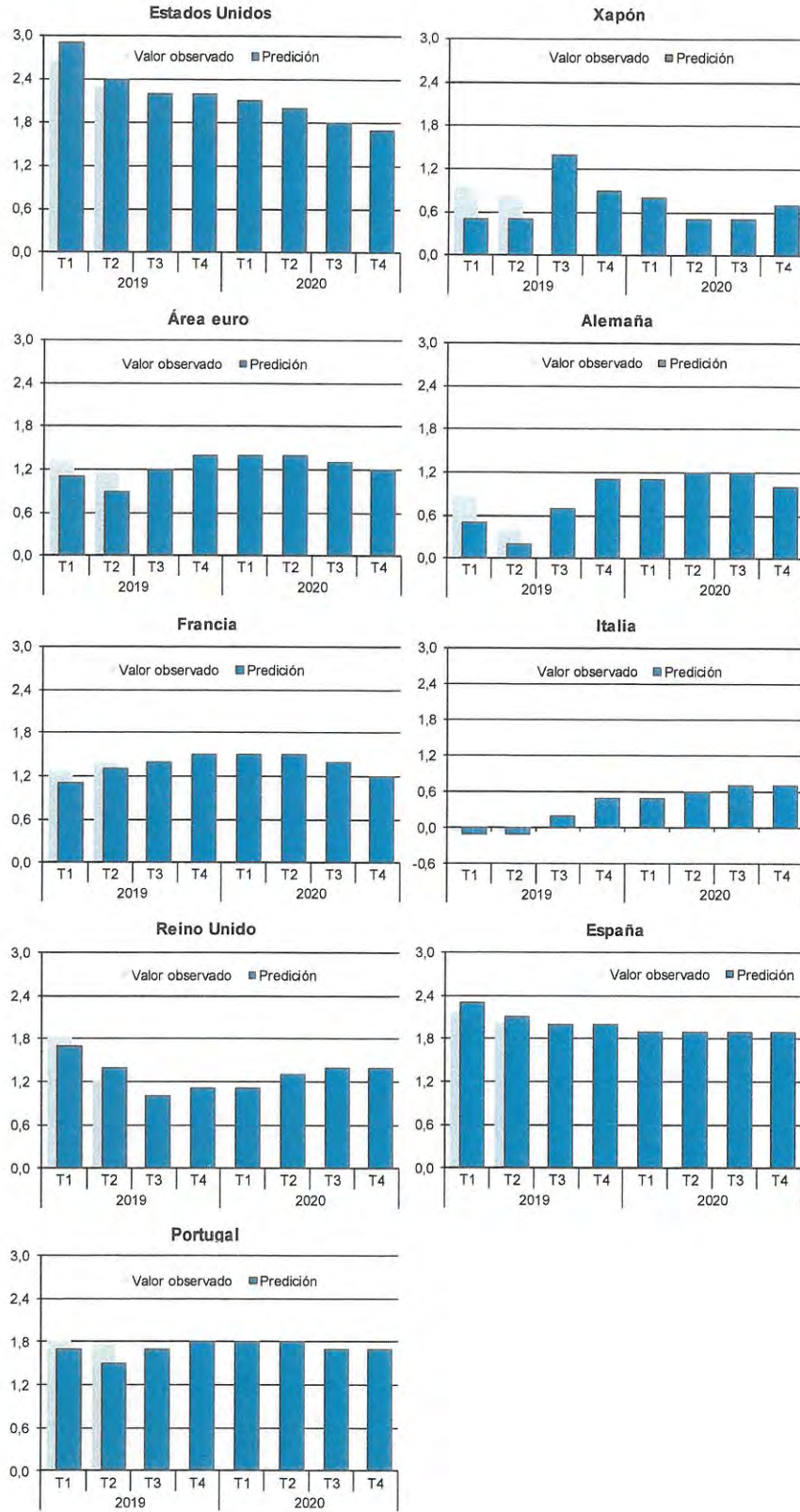

Fonte: Comisión Europea

Previsións crecemento interanual do PIB en 2019 e 2020

Fonte: Comisión Europea

1.2. Situación da economía española

1.2.1. Escenario macroeconómico

A economía española mantén unha senda expansiva nos últimos anos, encadeando cinco anos consecutivos de crecemento. España está a crecer por riba da media dos países europeos, e nun contexto de progresiva desaceleración da economía mundial, tamén moderará o seu crecemento nos próximos anos.

A economía española mantén un crecemento sólido e sostido, acadando dezanove trimestres consecutivos taxas superiores ao 2,0%. Como xa se indicou anteriormente, o INE difundiu en setembro a contabilidade nacional anual e trimestral onde se actualizou a información estrutural dispoñible e se revisaron as fontes e os métodos de estimación. Esta revisión supuxo unha redución no PIB nacional nos últimos anos, que afectou as estimacións dos dous primeiros trimestres de 2019. Segundo os datos publicados a finais de setembro, o PIB rexistrou un incremento intertrimestral no segundo trimestre de 2019 do 0,4%, unha décima inferior ao do trimestre anterior. En termos de taxa interanual, o crecemento foi do 2,0%, dúas décimas menor que no trimestre precedente.

Desde a óptica da demanda, a expansión nos últimos anos da economía española baseouse principalmente na demanda interna. O consumo privado veuse fortalecido pola mellora no emprego. O empuxe da inversión veu determinado polas condicións financeiras favorables, o aumento do consumo e a menor débeda das sociedades non financeiras.

Analizando o crecemento do PIB no ano 2018, pódese observar unha achega positiva da demanda interna, 2,6 puntos porcentuais, inferior á do ano anterior, e unha contribución negativa do sector exterior, -0,3 puntos porcentuais. No dous primeiros trimestres do ano, obsérvase un menor dinamismo da demanda interna e unha contribución positiva do sector exterior, cun crecemento das exportacións e unha caída das importacións.

España. Demanda. Índices de volume. Referencia 2015

Datos corrigidos de efectos estacionales e de calendario. Taxas de variación anual e interanual (%)

Operacións	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Gasto en consumo final	2,5	1,9	2,3	2,0	1,7	1,4	1,3	1,0
-Gasto en consumo final dos fogares e ISFLSF	3,0	1,8	2,5	2,1	1,6	1,2	1,0	0,6
-Gasto en consumo final das AAPP	1,0	1,9	1,6	1,7	1,9	2,2	2,2	2,2
Formación bruta de capital	5,6	6,1	5,7	8,4	6,1	4,4	4,6	1,2
Demanda interna (en termos nacionais) ⁽¹⁾	3,0	2,6	2,9	3,1	2,5	2,0	1,9	1,0
Exportacións de bens e servizos	5,6	2,2	4,0	3,1	1,6	0,1	0,3	2,2
Importacións de bens e servizos	6,6	3,3	4,7	6,3	2,5	-0,3	-0,4	-0,7
PRODUTO INTERIOR BRUTO a prezos de mercado	2,9	2,4	2,8	2,3	2,2	2,1	2,2	2,0

⁽¹⁾ Achega ao crecemento do PIB pm.

Fonte: Contabilidad nacional trimestral (INE). Revisión estatística 2019

Entre os compoñentes da demanda interna, o consumo privado aumentou un 1,8% no ano 2018, favorecido polo continuo incremento do emprego; no que vai de ano obsérvase un consumo máis moderado, cun crecemento no segundo trimestre do 0,6%, catro décimas inferior ao do trimestre anterior.

A formación bruta de capital mantivo un forte dinamismo no ano 2018, cun incremento do 6,1%, cinco décimas máis que no ano anterior. No segundo trimestre de 2019, o empeoramento é evidente, cunha taxa do 1,2%, inferior en 3,3 puntos á do trimestre precedente.

As exportacións españolas vense afectadas pola situación económica mundial; as tensión comerciais e a incerteza inciden no comercio de bens e servizos. O crecemento medio no ano 2018 foi do 2,2%, 3,4 puntos menor que o do ano anterior. No segundo trimestre de 2019 as exportacións aumentaron un 2,2% respecto ao mesmo trimestre do ano anterior, case dous puntos máis que no trimestre anterior.

As importacións creceron por riba das exportacións no ano 2018, o que tamén ocorría en 2017, cunha taxa do 3,3%, 3,3 puntos inferior á do ano anterior; no segundo trimestre de 2019 rexistran unha caída do 0,7%.

As previsións dos principais organismos nacionais e internacionais coinciden no mantemento da senda expansiva da economía española, aínda que cun menor crecemento nos dous próximos anos.

As previsións do Banco de España son as máis recentes e as únicas que recollen a revisión na contabilidade nacional anual. Estas previsións revisaron á baixa o crecemento da economía española respecto das previsións anteriores. Para o ano 2019

o Banco de España prevé un crecemento do 2,0%, catro décimas menos do que proxectaba en xuño; tamén reduce o crecemento para 2020 ata o 1,7%.

A situación internacional afecta á confianza dos fogares e das empresas, o que reduciría a demanda interna, mais continuará sendo o motor do crecemento. O sector exterior contribuirá en 0,6 puntos no ano 2019 mentres será case neutral o ano seguinte.

No seguinte cadro presentamos as estimacións de crecemento para España previstas para os anos 2019 e 2020 polo Goberno, o Banco de España, a Comisión Europea (de maio agás o PIB real que actualizou en xullo), o FMI (de abril agás o PIB real que actualizou en xullo) e a OCDE.

Previsións macroeconómicas. España. TVA (%)										
	2019					2020				
	Ministerio Economía (abril 2019)	Banco de España (setembro 2019)	CE (maio 2019)	FMI (abril 2019)	OCDE (maio 2019)	Ministerio Economía (abril 2019)	Banco de España (setembro 2019)	CE (maio 2019)	FMI (abril 2019)	OCDE (maio 2019)
PIB por compoñentes de demanda										
Gasto en consumo final nacional de fogares ⁽¹⁾	1,9	1,0	1,9	2,0	1,7	1,6	1,3	1,6	1,7	1,6
Gasto en consumo final nacional das AAPP.	1,9	1,8	1,7	1,7	1,9	1,5	1,3	1,5	0,8	1,6
Formación bruta de capital fixo	4,0	2,3	3,6	2,9	3,8	3,5	3,4	2,9	2,7	3,9
Demanda nacional ⁽²⁾	2,3	1,4	2,2	2,2	2,2	1,9	1,7	1,8	1,7	2,1
Exportacións de bens e servizos	2,7	2,2	2,3	2,5	0,8	2,8	3,0	2,9	3,5	3,7
Importacións de bens e servizos	3,1	0,5	2,7	2,7	0,6	2,9	3,2	3,0	3,2	4,3
Saldo exterior ⁽³⁾	-0,1	0,6	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2	0,2
Produto interior bruto	2,2	2,0	2,3*	2,3*	2,2	1,9	1,7	1,9	1,9	1,9
Produto interior bruto nominal	3,9	--	3,7	3,6	3,1	3,6	--	3,6	3,6	3,5
Mercado de traballo										
Emprego equivalente a tempo completo	2,1	1,8	2,0	1,6	2,3	1,8	1,3	1,7	0,6	1,6
Taxa de paro	13,8	14,1	13,5	14,2	13,8	12,3	13,2	12,2	14,1	12,7

(1) Inclúe ás ISFLSF

(2) En Ministerio de Economía, Banco de España e Comisión Europea: Achega ao crecemento do PIB

(3) Achega ao crecemento do PIB

(*) Actualización das previsións en xullo

Fonte: Ministerio de Economía y empresa, Banco de España, Comisión Europea, OCDE e FMI

No que respecta á taxa de paro, as previsións máis optimistas en 2019 corresponden a Comisión Europea, cunha taxa do 13,5%; o FMI prognostica a taxa máis elevada, 14,2%, o Banco de España prevé un 14,1% e os outros dous organismos coinciden nun 13,8%. Con estas previsións, a taxa de paro diminuiría entre 1,1 e 1,8 puntos con respecto ao ano anterior. Para o ano 2020 a previsión do FMI é a máis desfavorable, cunha taxa do 14,1%, mentres que a Comisión Europea presenta a taxa máis baixa, 12,2%. Con estas estimacións, o descenso máis acusado na taxa no ano 2020 sería o do Goberno, 1,5 puntos, mentres que o FMI rebaixaría 0,2 puntos.

A estimación de consenso dos organismos privados (anterior á Revisión estatística 2019 do INE) sitúa o crecemento da economía española nun 2,2% en 2019 e un 1,9% en 2020.

1.2.2. Capacidade ou necesidade de financiamento e posición de investimento

A contribución positiva da demanda exterior ao crecemento do PIB ten a súa contrapartida nunha capacidade positiva de financiamento da economía no seu conxunto.

A partir do ano 2012 a conta de bens e servizos ofrece un saldo positivo que continúa ata a actualidade.

Balanza de Pagos. Saldos

Anos	Conta Corrente		Rentas e Transferencias	Conta de Capital	Cap(+)/Nec(-) de financiamento
	Bens e Servizos				
	Turismo	Total			
2011	32.219	-1.888	-32.152	4.054	-29.986
2012	33.256	15.999	-18.403	5.179	2.775
2013	34.803	33.771	-18.183	6.576	22.164
2014	35.440	25.674	-14.458	5.049	16.265
2015	35.334	25.927	-13.370	7.068	19.625
2016	37.223	35.965	-10.720	2.542	27.787
2017	40.565	33.627	-12.116	2.684	24.195
2018	40.473	23.432	-12.281	6.272	17.423

Fonte: Banco de España
Nota: Milións de euros

O bo comportamento da conta corrente está fundamentado no saldo dos servizos de turismo. Con todo, nos últimos anos mostran un saldo positivo e significativo outros servizos como "servizos empresariais" ou "telecomunicacións, informática e información". Pero o saldo positivo do turismo é estable no tempo, polo que o mellor comportamento do resto de compoñentes da conta corrente é relevante para explicar a volta a saldos positivos desta conta.

Por sectores institucionais, actualmente, contribúen todos á capacidade de financiamento da economía salvo as administracións públicas e os fogares, que teñen un saldo negativo.

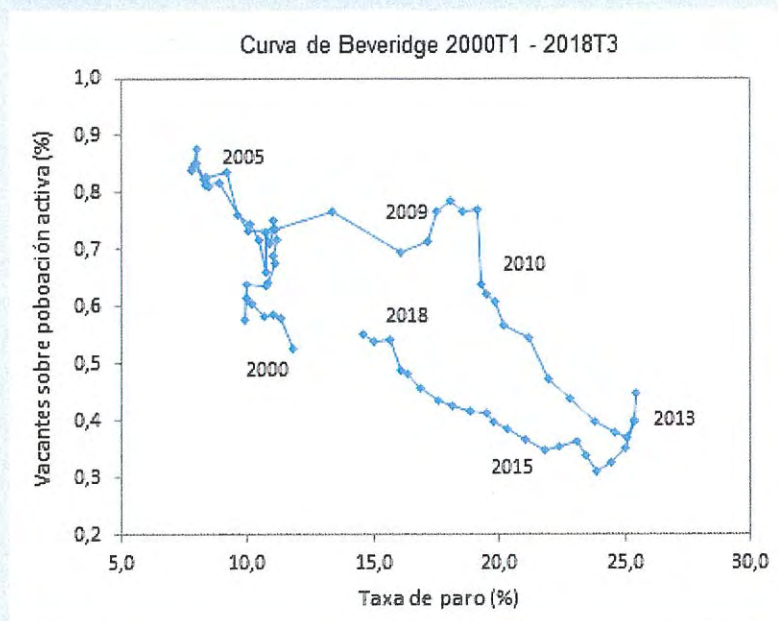
O saldo positivo da conta corrente e de capital agregadas (capacidade de financiamento) correspóndese cun saldo positivo na conta financeira. En concreto presentan saldos positivos o investimento directo, en carteira e resto.

1.2.3. Curva de Beveridge

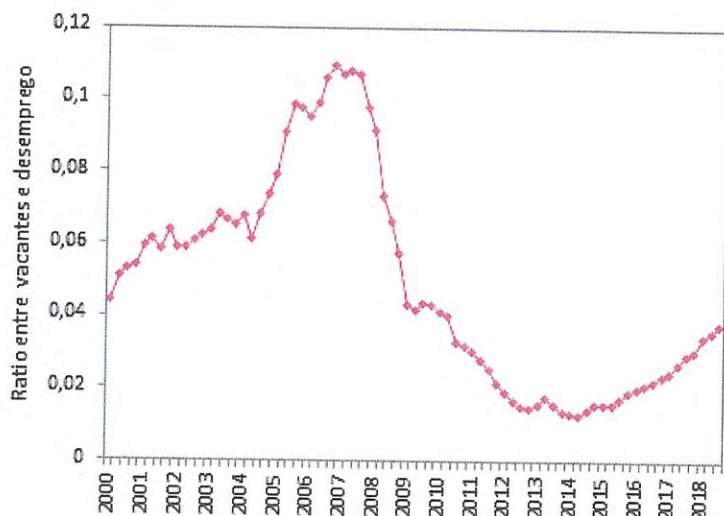
A relación entre a taxa de vacantes e a taxa de paro (curva de Beveridge) permite observar a evolución do mercado de traballo. Os desprazamentos ao longo dunha curva teórica decrecente son resultado dos efectos cíclicos e amosan a conxuntura do mercado. Con todo, se observamos desprazamentos da propia curva teórica estamos ante cambios estruturais no propio mercado de traballo.

O primeiro gráfico recolle a curva de Beveridge para España empregando a base de datos REMS do Ministerio de Facenda. O segundo gráfico amosa a relación entre as variables vacantes e desemprego. O terceiro gráfico representa as dúas series por separado, cada unha co seu propio eixo, que amosan un carácter contraposto ante o ciclo. Así, os períodos expansivos da economía española supoñen tanto unha caída da taxa de desemprego como un incremento das vacantes ofertadas

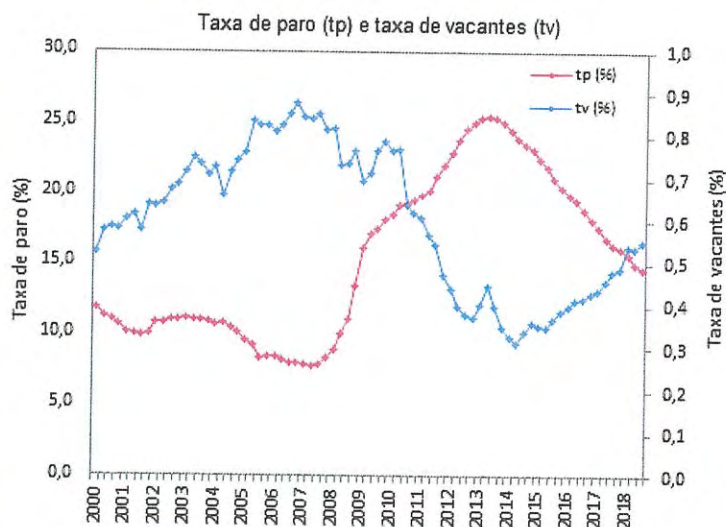

A redución do desaxuste no mercado de traballo tivo que vir de cambios estruturais como: a política monetaria expansiva do BCE, os prezos máis favorables da enerxía, a reforma laboral do 2012, entre outros.

A ratio redúcese nas recesións e aumenta nos períodos de bonanza económica. O número medio de vacantes por desempregado durante o período analizado é de 0,05, o que equivale a uns 20 desempregados por vacante.

Dende o ano 2000 ata a primeira metade de 2008 obsérvase unha mellora da conxuntura, cunha diminución da taxa de paro, correspondente cun ascenso ao longo da curva de Beveridge. A partir de 2008, co comezo da crise, e ata finais de 2009, prodúcese un forte desprazamento da curva, que se afasta da orixe, o que indica que o mercado de traballo funcionou peor axustando oferta e demanda. Por exemplo, o intenso desemprego xerado na construción non atopaba fácil encaixe noutros sectores. Desde 2014 e ata a actualidade parece que a curva de Beveridge moveuse de volta á orixe, pero aínda ten que reducirse a taxa de paro para chegar á situación anterior á crise.

1.3. Evolución recente da economía galega

Os datos económicos máis recentes para Galicia manifestan un crecemento sostido da economía galega nos últimos anos. Non obstante, na primeira metade do ano obsérvase unha ralentización no crecemento; logo de case catro anos con taxas superiores ao 2,5%, no segundo trimestre de 2019 o PIB galego medrou un 2,0%. A taxa intertrimestral neste trimestre foi do 0,3%, inferior á dos trimestres anteriores. A continuación detállase o comportamento da economía galega nos últimos trimestres para mostrar a tendencia a curto prazo da mesma.

Produto interior bruto. Índices de volume. Referencia 2010								
<i>Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario</i>								
	2017		2018				2019	
	2017	2018	Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Variación interanual	3,2	2,8	3,1	2,9	2,5	2,6	2,3	2,0
Variación intertrimestral	--	--	0,7	0,6	0,6	0,6	0,4	0,3

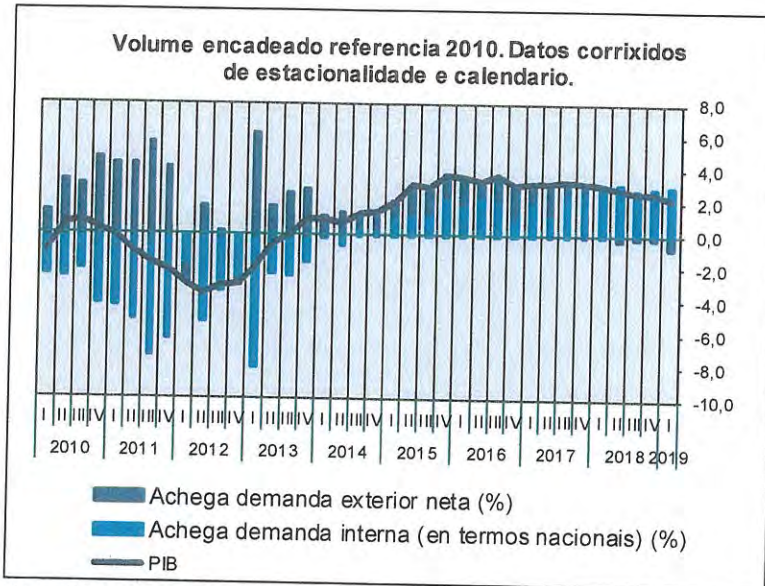
Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

Demanda

Desde a óptica da demanda, o crecemento da economía galega nos últimos anos sustentouse tanto na demanda interna como na demanda externa, mais no último ano, a demanda externa, afectada pola atonía do comercio mundial e da actividade industrial (principalmente o sector da automoción), debilitou o avance da economía.

No ano 2018 a achega da demanda interna en termos nacionais foi de 2,9 puntos porcentuais, rexistro superior ao do ano anterior, sendo o consumo privado e a inversión os motores deste crecemento. No segundo trimestre de 2019, a demanda interna aumenta a súa achega ao crecemento do produto interior bruto, sumando 3,3 puntos.

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

Demanda. Índices de volume. Referencia 2010

Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación interanual (%)

Operacións	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Gasto en consumo final	1,6	2,2	2,4	2,1	2,0	2,4	2,4	3,3
-Gasto en consumo final dos fogares e ISFLSF	1,3	2,3	2,4	2,1	2,2	2,6	3,4	3,5
-Gasto en consumo final das AAPP	2,4	1,8	2,4	2,1	1,2	1,6	-0,3	2,8
Formación bruta de capital	5,5	7,0	6,4	8,7	7,1	5,9	6,5	4,1
Demanda interna (en termos nacionais) ⁽¹⁾	2,2	2,9	2,9	3,1	2,7	2,8	3,0	3,3
Exportacións de bens e servizos	5,0	3,4	7,1	4,3	4,6	-2,3	-7,1	-8,6
Importacións de bens e servizos	3,2	3,9	7,3	5,2	5,4	-2,0	-6,2	-6,6
PRODUTO INTERIOR BRUTO a prezos de mercado	3,2	2,8	3,1	2,9	2,5	2,6	2,3	2,0

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

⁽¹⁾ Achega ao crecemento do PIB pm.

O gasto en consumo final dos fogares incrementouse un 2,3% no ano 2018, un punto máis que no ano anterior, e achegou 1,4 puntos ao crecemento do PIB; o ano 2019 comezou cunha aceleración no seu crecemento (3,5% no segundo trimestre).

Os principais indicadores de consumo dos fogares móstranse en sintonía co agregado debido a que presentan no ano 2018 unha taxa interanual superior á do ano anterior e un mellor comportamento na primeira metade de 2019. O indicador de renda salarial real calculada con: afiliación, incremento salarial pactado en convenio e o IPC como deflector rexistra no ano 2018 un crecemento medio superior ao do ano anterior. O bo

comportamento do emprego xunto cun incremento dos salarios e un menor incremento dos prezos contribúen a un maior gasto dos fogares.

A formación bruta de capital creceu en 2018 con maior intensidade que en 2017 (7,0% fronte a 5,5%), co que encadea cinco anos consecutivos de crecemento. Este dinamismo mantense no comezo de 2019. A prolongación da fase expansiva da economía, as condicións financeiras favorables e o menor endebedamento das empresas favorecen a inversión.

Entre os indicadores de inversión, as importacións de bens de equipo mostraron unha maior intensidade no crecemento no ano 2018 mentres que a produción creceu a menor ritmo. A inversión en construción en 2018 superou á do ano anterior. Outro indicador de inversión, a matriculación de vehículos de carga, mostra unha tendencia expansiva nos últimos anos.

Pola súa parte, o sector exterior restou, no ano 2018, 0,1 puntos porcentuais ao crecemento do PIB, por un maior incremento das importacións que das exportacións. Na primeira metade de 2019, as exportacións galegas sufriron un retroceso tanto ao resto do mundo como ao resto de España.

As exportacións creceron un 3,4% no ano 2018, 1,6 puntos menos que no ano anterior; as importacións aumentaron un 3,9%, 0,7 puntos máis que no ano 2017. Tanto as exportacións galegas ao resto de España como o gasto dos non residentes rexistran un crecemento superior no ano 2018 respecto do ano anterior, mentres que as exportacións fora de España mostran un menor dinamismo.

No que vai de ano 2019, tanto as exportacións como as importacións mostran sinais de contracción. A desaceleración dos países do noso entorno, e en xeral, do comercio mundial afectan as exportacións galegas no estranxeiro. A redución da produción industrial incide no menor ritmo exportador.

Os datos de comercio exterior, obtidos a partir dos ficheiros facilitados polo Departamento de Aduanas da Agencia Estatal de Administración Tributaria, indican que as exportacións galegas aumentaron en termos nominais en 2018 un 4,9%, reducindo o crecemento do ano anterior en 4,2 puntos. Nos sete primeiros meses do ano, as exportacións diminuíron un 8,9%. As importacións aumentaron un 10,5% en 2018 e moderan o crecemento neste ano, cunha taxa do 3,2% no que vai de ano.

Oferta

Dende a perspectiva da oferta, no ano 2018 as taxas de crecemento interanual dos grandes agregados son inferiores ás do ano precedente agás na industria. Na primeira

metade de 2019, prodúcese unha contracción na industria, cunha taxa do -2,1% no segundo trimestre; os outros agregados amosan taxas positivas.

Oferta. Índices de volume. Referencia 2010

Datos corrixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación interanual (%)

Operacións	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Agricultura, selvicultura, gandería e pesca	1,9	0,9	0,8	1,4	0,8	0,7	1,1	0,2
Industria	3,2	3,8	7,3	3,8	2,2	2,1	-3,3	-2,1
- Industria manufacturera	4,9	2,8	5,4	3,7	1,5	0,9	-1,8	-0,8
Construción	6,7	6,1	5,5	6,2	6,8	5,8	5,7	5,5
Servizos	3,1	2,5	2,0	2,6	2,5	2,7	3,7	2,8
- Comercio, transporte e hostalería	5,1	3,4	2,7	3,7	3,3	4,0	6,1	3,8
- Información e comunicacións	7,8	2,6	2,5	4,4	2,9	0,7	1,9	-0,3
- Actividades financeiras e de seguros	1,0	2,0	0,8	0,7	2,4	4,0	3,8	6,0
- Actividades inmobiliarias	0,4	0,6	0,1	0,7	1,0	0,6	1,1	0,8
- Actividades profesionais	3,9	4,4	3,4	4,5	5,0	4,5	4,3	2,9
- Administración pública, sanidade e educación	2,0	2,0	2,1	2,0	1,9	2,1	2,7	3,0
- Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	0,2	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2
Impostos netos sobre os produtos	2,1	1,5	2,4	1,2	1,1	1,3	0,9	1,5
PRODUTO INTERIOR BRUTO a prezos de mercado	3,2	2,8	3,1	2,9	2,5	2,6	2,3	2,0

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

As ramas agraria, gandeira e pesqueira presentan un crecemento do 0,9% no ano 2018, 1,0 puntos inferior á taxa do ano 2017; no que vai de ano a senda é decrecente.

As ramas industriais rexistran un crecemento do 3,8% no ano 2018, mellorando en 0,6 puntos o rexistro do ano precedente. Non obstante, a industria manufacturera creceu un 2,8%, 2,1 puntos menos que no ano anterior. Na primeira metade do ano, tanto a enerxía como a industria manufacturera mostran unha peor evolución. No segundo trimestre do ano, o VEB da industria manufacturera diminuíu un 0,8% e o VEB do total da industria o 2,1%.

O principal indicador conxuntural do sector industrial, o Índice de produción industrial (IPI) reflicte o bo comportamento deste sector no ano 2018, principalmente na primeira metade do ano. A produción de enerxía aumenta un 11,1% no ano, fronte a unha caída de magnitude similar o ano anterior. A industria manufacturera creceu en 2018 un 3,4%, menos que no ano anterior, 5,9%. No que vai de 2019, o IPI rexistra unha caída do 6,2%, con descensos tanto na industria manufacturera (-1,3%) como na produción de enerxía (-27,8%).

A taxa de variación interanual do sector da construción no ano 2018 foi do 6,1%, inferior á do ano anterior. Estes datos poñen de manifesto o dinamismo do sector, que continúa nos dous primeiros trimestres de 2019.

O sector dos servizos presenta un crecemento interanual do 2,5% en 2018, 0,6 puntos inferior ao do ano anterior. A rama de actividade cun crecemento máis robusto nos últimos anos é comercio, transporte e hostalería, aínda que reduce o seu crecemento en 2018 respecto do ano anterior, dun 5,1% en 2017 ata un 3,4% en 2018. Todas as ramas rexistran taxas positivas no ano. Na primeira metade de 2019 o sector servizos continúa a ser o motor do crecemento da economía galega.

O principal indicador conxuntural do sector servizos, o Indicador de actividade do sector servizos (IASS) reflicte a moderación do sector no ano 2018, cun crecemento do 5,0% fronte ao 7,9% do ano 2017. No comezo deste ano, obsérvase un impulso na actividade, cunha taxa de crecemento nos sete primeiros meses do ano do 5,5%.

Emprego

No ano 2018 o número medio de postos de traballo equivalentes a tempo completo foi de 1.012.296, isto supón un incremento de 18.880 postos en termos absolutos con respecto a 2017; en termos relativos o crecemento foi do 1,9%.

Todos os grandes agregados rexistran taxas positivas no conxunto do ano 2018 agás o sector primario (-4,8%). Na industria aumentan os postos de traballo equivalentes a tempo completo o 3,0%, na construción o 4,5% e nos servizos o 2,1%. En comparación coas taxas do ano anterior, as ramas agrícola, gandeira e pesqueira empeoran en 8,6 puntos porcentuais e a industria en 0,3 puntos mentres que a construción mellora en 3,5 puntos e os servizos en 0,8 puntos.

Na primeira metade de 2019, modérase o ritmo de crecemento dos postos de traballo equivalentes a tempo completo, cunha taxa do 0,9% no segundo trimestre, unha décima superior á do trimestre precedente.

Emprego por ramas de actividade Postos de traballo equivalentes a tempo completo

Datos comixidos de efectos estacionais e de calendario. Taxas de variación interanual (%)

	2017	2018	2018				2019	
			Tr. I	Tr. II	Tr. III	Tr. IV	Tr. I	Tr. II
Agricultura, selvicultura, gandería e pesca	3,8	-4,8	-4,1	-5,5	-5,3	-4,3	-5,2	1,2
Industria	3,3	3,0	3,4	3,8	2,9	1,9	1,7	0,4
- Industria manufacturera	3,5	3,2	3,5	4,0	3,2	2,1	1,9	0,4
Construción	1,0	4,5	4,3	4,9	4,8	4,1	4,0	3,0
Servizos	1,3	2,1	2,2	2,4	2,0	1,8	0,9	0,7
- Comercio, transporte e hostalería	1,4	2,1	2,3	2,2	2,1	1,7	0,6	0,4
- Información e comunicacións	-0,4	0,8	-0,4	0,8	1,2	1,5	3,8	3,8
- Actividades financeiras e de seguros	3,5	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	-1,5	1,0	0,9
- Actividades inmobiliarias	2,5	7,8	7,7	7,7	8,4	7,5	-1,4	-0,9
- Actividades profesionais	5,6	3,4	4,7	3,5	3,0	2,3	1,2	1,0
- Administración pública, sanidade e educación	0,0	2,9	2,8	3,6	2,6	2,5	1,6	1,6
- Actividades artísticas, recreativas e outros servizos	-0,6	-0,8	-2,1	-0,2	-0,7	-0,1	-1,0	-1,7
TOTAL POSTOS DE TRABAJO EQUIVALENTES A TEMPO COMPLETO	1,8	1,9	2,1	2,2	1,8	1,5	0,8	0,9

Fonte: IGE. Contas económicas trimestrais

Distinguindo por situación profesional, o emprego asalariado, en termos de postos de traballo equivalentes a tempo completo, aumentou no ano 2018 un 3,4%, o que supón un incremento de 28.055 postos de traballo asalariados a tempo completo nun ano. No que vai de ano, o emprego asalariado tamén reduce a intensidade, rexistrando no segundo trimestre unha taxa do 1,4%.

No ano 2018, o número de hora efectivas aumenta un 0,5%, menos que no ano anterior (1,3%). No que vai de ano, mantense un crecemento moderado no número de horas, rexistrando unha taxa do 0,8% no segundo trimestre.

Considerando de forma conxunta o crecemento do PIB trimestral e o do emprego, a variación interanual da produtividade aparente do factor traballo situouse no 0,8% no ano 2018, seis décimas menos que no ano anterior.

A Enquisa de poboación activa (EPA) reflicte que o número de ocupados aumentou un 2,4% no ano 2018, máis que no ano anterior (1,2%); supón un incremento de 24.900 persoas ata chegar aos 1.077.600 ocupados, o valor máis alto desde 2011. No segundo trimestre de 2019, os ocupados aumentaron un 2,1%, oito décimas menos que no trimestre precedente.

O número de parados reduciuse no ano 2018 en 29.700 persoas, -15,2% en termos relativos, ata os 165.900 parados. Con este nivel de paro, a taxa no 2018 é do 13,3%, reducíndose en 2,3 puntos respecto ao ano anterior.

A caída do paro continúa en 2019, cunha redución no número de parados do 19,8% no segundo trimestre, o que leva a unha taxa de paro do 11,3%.

As afiliacións medias á Seguridade Social aumentaron un 2,4% en 2018, tres décimas máis que no ano anterior; nos oito primeiros meses de 2019 o crecemento é do 1,9%.

1.4. Escenario macroeconómico 2019 – 2022

O escenario macroeconómico para Galicia prolonga a dinámica expansiva da economía galega ao longo do horizonte da previsión, aínda que cunha ralentización no crecemento do PIB no ano 2019 e un crecemento sostido nos anos seguintes.

Escenario macroeconómico Galicia. Variación anual en %

	2018	2019	2020	2021	2022
Produto interior bruto (PIB)	2,8	2,0	1,9	2,0	1,8
Produto interior bruto nominal	3,7	3,0	3,1	3,5	3,4
Emprego. PTETC	1,9	0,8	0,8	1,0	0,2
Taxa de paro ¹	13,3	11,4	10,6	9,5	8,9

¹ % da poboación activa

Fonte: IGE

O escenario macroeconómico para os anos 2019 - 2020 mostra, desde a óptica da demanda, un crecemento baseado na demanda interna e un peor comportamento do sector exterior no ano 2019, que se recuperaríase no ano seguinte, conforme se recuperen os mercados internacionais. Desde a óptica da oferta prevese un retroceso do sector industrial no ano 2019 mentres que os servizos e a construción moderarán gradualmente o seu crecemento.

A celebración do ano Xacobeo 2021 será un factor chave no sostemento do dinamismo da economía galega nos próximos anos. A preparación desta celebración motivará un incremento do consumo público e da inversión en infraestruturas no ano 2020.

Detállase a continuación, para os principais agregados da demanda, o cadro macroeconómico para os dous próximos anos.

1. O gasto en consumo final dos fogares e institucións sen fins de lucro manterá un sólido crecemento no período proxectado. O fortalecemento do consumo privado en 2019 estaría motivado polo incremento dos salarios e as pensións e unha menor débeda, mais unha menor intensidade na creación de emprego reduciría estes efectos. Para o ano 2020, o consumo perderá vigor como consecuencia dun menor impacto dos efectos favorables do ano anterior.

2. O gasto en consumo final das administracións públicas moderará o seu crecemento no ano 2019, cun incremento do 1,1%, para crecer o 2,0% en 2020.

3. A formación bruta de capital continuará cun elevado ritmo de actividade aínda que cunha gradual moderación. No ano 2019 crecerá un 4,8% e prevese unha taxa do 3,0% para o ano 2020. A inversión empresarial, axudada por unhas condicións financeiras favorables e a mellora nos beneficios empresariais, seguirá mostrando un importante dinamismo. A desaceleración da demanda interna de España e dalgúns países do noso entorno podería influír nas expectativas das empresas galegas para os próximos anos. A inversión residencial continuará avanzando, axudada pola creación de emprego e os baixos tipos de interese.

4. A achega da demanda externa neta será negativa no ano 2019, cun comportamento negativo das exportacións (-5,1%) e das importacións (-3,1%). As exportacións ao estranxeiro estanse a ver afectadas polas tensións comerciais nos mercados internacionais e polas dificultades do sector do automóbil. A debilidade da demanda interna de España reflíctese nas exportacións ao resto de España. Para o ano 2020 prevese un menor impacto destes efectos, o que permitiría un crecemento das exportacións (2,9%) e das importacións (3,3%). A achega da demanda externa en 2020 continuaría a ser negativa.

5. A taxa de paro situarase no ano 2019 no 11,4%, co que diminuirá en 1,9 puntos respecto á do ano 2018. Un incremento da ocupación xunto cunha diminución da poboación activa levan a esta taxa. Para o ano seguinte a taxa de paro baixará ata o 10,6% e continuará esta senda descendente ata o 2022, cando se prevé sexa do 8,9%.

No cadro seguinte móstrase as previsións macroeconómicas de Galicia para o período 2019 -2020.

Cadro macroeconómico Galicia. Variación anual en %

	2018	2019	2020
Gasto en consumo o final	2,2	2,9	1,9
- Gasto en consumo final dos fogares e ISFLSF	2,3	3,5	1,9
- Gasto en consumo final das AAPP	1,8	1,1	2,0
Formación bruta de capital	7,0	4,8	3,0
Achega demanda interna ¹	2,9	3,1	2,0
Exportación de bens e servicios	3,4	-5,1	2,9
Importación de bens e servicios	3,9	-3,1	3,3
Produto interior bruto (PIB)	2,8	2,0	1,9
Produto interior bruto nominal	3,7	3,0	3,1
Emprego. PTETC	1,9	0,8	0,8
Taxa de paro ²	13,3	11,4	10,6

¹ Contribución en puntos porcentuais

² % da poboación activa

Fonte: IGE

1.5. Crecemento potencial e output gap

A Lei Orgánica 2/2012, de 27 de abril, de estabilidade orzamentaria e sostibilidade financeira establece que ningunha administración pública poderá incurrir en déficit estrutural, salvo nalgunhas circunstancias fixadas na devandita Lei. En virtude dela, é necesario dispor do cálculo do saldo estrutural para cada comunidade autónoma, así como para o Estado e a Seguridade Social.

A obtención do saldo estrutural dunha administración pública consiste en medir o compoñente cíclico do dito saldo e calcular o compoñente estrutural como diferenza entre o observado e o cíclico. A Orde ECC/2741/2012, de 20 de decembro, sobre o cálculo das previsións tendenciais de ingresos e gastos e da taxa de referencia da economía española desenvolve a metodoloxía para o cálculo do PIB potencial e o compoñente cíclico dos ingresos e gastos públicos seguindo a metodoloxía da Comisión Europea. Esta metodoloxía foi revisada posteriormente pola Comisión Europea e as modificacións quedan recollidas na Orde ECC/493/2014 de 27 de marzo e na Orde ECC/1556/2016, de 28 de setembro.

O cálculo do compoñente cíclico realízase en dúas fases. En primeiro lugar, calcúlase a fenda de produción, expresada como diferenza entre o Produto Interior Bruto (PIB) real observado e o PIB potencial, expresado en porcentaxe do produto potencial. En segundo lugar, estímase unha relación (elasticidade) entre o saldo observado e a fenda cíclica.

O crecemento potencial e o output gap dunha economía son conceptos de gran utilidade para a análise económica e, en particular, para a toma de decisións de política económica. Constitúen a referencia básica para avaliar a posición cíclica da economía e efectuar o diagnóstico sobre a orientación das políticas económicas.

Defínese o produto potencial como o nivel de produción en termos reais que unha economía é capaz de xerar utilizando os factores dispoñibles e a tecnoloxía existente, sen xerar presións inflacionarias. O output gap ou fenda de produción defínese como o cociente entre o PIB observado ou previsto, en termos reais, e o nivel estimado para o PIB potencial menos un.

A metodoloxía empregada para o cálculo do PIB potencial e do output gap para a economía galega⁷ segue no fundamental o contemplado nas ordes ministeriais ECC/2471/2012 de 20 de decembro, ECC/493/2014 de 27 de marzo e ECC/1556/2016,

⁷ http://www.ige.eu/estatico/pdfs/s3/metodoloxias/met_PIB_output_gap.pdf

de 28 de setembro, que seguen, a súa vez, a metodoloxía da función de produción da Comisión Europea⁸. Esta metodoloxía esixe, por un lado, a estimación da produtividade total dos factores (PTF) e, por outro, a avaliación dos factores produtivos (emprego e capital) no seu nivel potencial.

No seguinte cadro recóllense para Galicia as taxas de crecemento previstas para o PIB real, o PIB potencial estimado, as achegas das súas principais compoñentes e o output gap.

Evolución cíclica. Galicia					
	2018	2019	2020	2021	2022
PIB real. TVA (%)	2,8	2,0	1,9	2,0	1,8
PIB potencial. TVA (%)	0,9	1,1	1,2	1,4	1,4
Achegas ao crecemento do PIB potencial (*)					
Produtividade total dos factores	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
Traballo	-0,7	-0,6	-0,5	-0,4	-0,3
Capital	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7
Output gap (*)	1,2	2,2	2,8	3,5	3,9

(*) Porcentaxe do PIB

NAWRU calculada con curva de Phillips híbrida

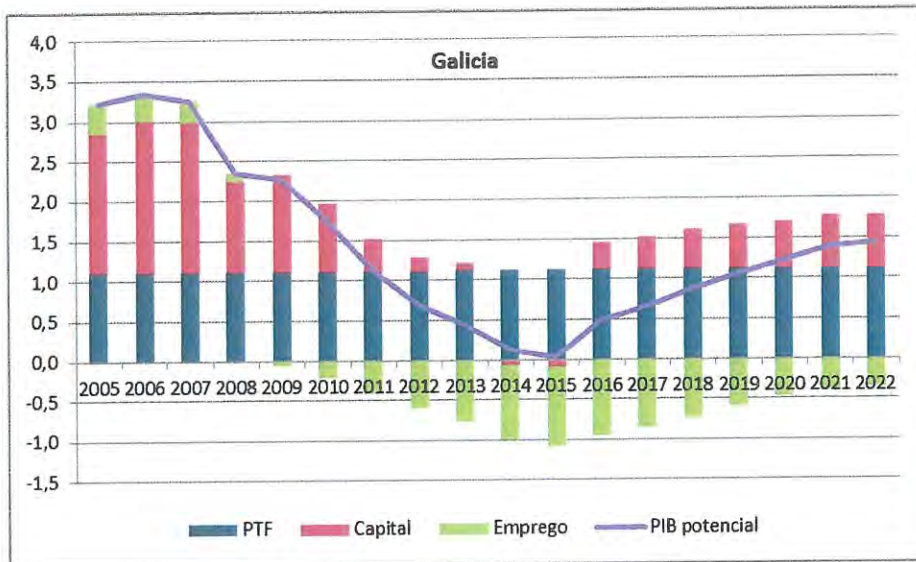
Fonte: IGE

O crecemento potencial manterase por debaixo do PIB real nos próximos anos. A estimación do produto potencial indica que seguirá unha senda crecente ata chegar ao 1,4% en 2021. Esta evolución débese a unha achega menos negativa do factor traballo e a unha maior achega do capital, mentres que a contribución da produtividade total dos factores mantense estable no período da proxección.

O PIB potencial diminuíu durante a crise tanto en Galicia como en España, debido á caída da inversión e do emprego, e estase a recuperar nos últimos anos. Como se pode ver no gráfico que segue, a achega dos distintos compoñentes é diferente nos distintos períodos. A mediados da década do 2000, o factor que máis contribuía ao crecemento potencial en Galicia era o capital, polo auxe da construción. O emprego tamén favorecía o incremento do PIB potencial. A caída da construción durante a crise motiva unha menor achega do capital ao PIB potencial. A perda de poboación en idade de traballar en Galicia explica a achega negativa do factor traballo.

⁸ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2014/ecp535_en.htm

A achega do factor traballo ao crecemento do PIB potencial ven determinada pola evolución da poboación en idade de traballar e da taxa de desemprego non aceleradora dos salarios (NAWRU).

A estimación da NAWRU realízase a través do programa GAP, elaborado por Fiorentini, Planas e Rossi. No manual da versión 5.0 describe o modelo utilizado mediante análise factorial dinámico.

O desemprego μ_t descomponse en ciclo g_t e tendencia (NAWRU) N_t :

$$\mu_t = N_t + g_t$$

$$\Delta N_t = \eta_{t-1} + \alpha_{Nt}$$

$$\eta_t = \eta_{t-1} + \alpha_{\eta t}$$

$$g_t = \phi_{g1} g_{t-1} + \phi_{g2} g_{t-2} + \alpha_{gt}$$

A NAWRU segue un proceso aleatorio de orde un ou dous segundo a varianza de $\alpha_{\eta t}$ sexa nula ou estritamente positiva. A expresión anterior relaciónanse cos costes laborais unitarios a través da ecuación da curva de Phillips:

$$w_t = \mu_t + \phi_{w1} w_{t-1} + \beta_0 g_t + \beta_1 g_{t-1} + \gamma'_w z_t + \alpha_{wt}$$

onde o vector z_t contén información esóxena sobre produtividade, termos de comercio e fixadores de salarios. Todas as innovacións, α_{Nt} , $\alpha_{\eta t}$ e α_{gt} , son ruído branco, independentes e normalmente distribuídos.

As estimacións indican que a taxa de paro sería inferior á NAWRU a partir do ano 2018, o que se traduciría nunha presión á alza dos salarios.

Como resultado da evolución do PIB real e do potencial, o output gap de Galicia comeza a reducirse a partir de 2014 ata chegar a unha taxa positiva en 2018 (1,2%) e continuar en valores positivos nos anos seguintes.

1.6. Saldo orzamentario axustado ciclicamente

Para obter o saldo cíclico da economía galega utilizamos a metodoloxía establecida polo Ministerio de Economía, que segue a da Comisión Europea e explícase no Anexo I deste informe. Esta metodoloxía baséase no uso das semi-elasticidades para o cálculo do saldo orzamentario cíclico, a partir do cal obtense o saldo estrutural.

A partir das semi-elasticidades e o output gap é posible obter a descomposición do saldo orzamentario de Galicia en saldo cíclico e ciclicamente axustado. O saldo cíclico calcúlase como o produto da semi-elasticidade e o output gap e o saldo axustado do ciclo como a diferenza entre o saldo público e o saldo cíclico.

Finalmente, obtense o saldo estrutural ao restar do saldo ciclicamente axustado a diferenza entre os ingresos e gastos non recorrentes.

Saldo orzamentario cíclico. Galicia (% do PIB)					
	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo público	0,2	0,0	0,2	0,5	0,5
Intereses	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Medidas non recorrentes temporais	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo primario	0,5	0,3	0,5	0,7	0,7
Output gap	1,2	2,2	2,8	3,5	3,9
Saldo cíclico	0,2	0,4	0,5	0,6	0,7
Saldo ciclicamente axustado	0,0	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1
Saldo primario ciclicamente axustado	0,3	-0,1	0,0	0,1	0,1
Saldo estrutural	0,0	-0,3	-0,2	-0,1	-0,1
Saldo estrutural primario	0,3	-0,1	0,0	0,1	0,1

Fonte: IGE, Consellería de Facenda

No que respecta á compoñente cíclica, a evolución do output gap provocará unha corrección do saldo cíclico que manterá valores positivos nos próximos anos.

Este saldo cíclico positivo aconsella manter unha orientación fiscal neutral para non xerar fortes déficits estruturais.

Como resultado do comportamento do saldo cíclico e do saldo público, o saldo ciclicamente axustado pasaría do -0,3% do PIB no 2018 ao -0,2% en 2020, achegándose progresivamente ao equilibrio. Se descontamos o gasto financeiro podemos apreciar como o saldo estrutural primario mantense equilibrado en toda a serie.

1.7. Taxa de referencia da economía galega

A Lei orgánica de estabilidade orzamentaria e sostibilidade financeira establece que a variación do gasto computable da Administración Central, das Comunidades Autónomas e das Corporacións Locais non poderá superar a taxa de referencia de crecemento do Produto Interior Bruto de medio prazo da economía española.

Para obter a dita taxa, calcúlase cada ano a media dos crecementos reais potenciais de dito ano, os cinco anteriores e os catro posteriores, obténdose así a taxa de referencia real. Os crecementos dos deflectores para pasar da taxa de referencia real á nominal correspóndense cos valores menores entre o 2% e a taxa do deflector prevista ou efectivamente realizada cada ano, segundo a Contabilidade Nacional.

A obtención do PIB potencial de Galicia permite obter a taxa de referencia da economía galega. A taxa de referencia en termos nominais é do 2,1% en 2019 e do 2,5% en 2020.

Taxa de referencia. Galicia		
	2019	2020
En termos reais	0,9	1,0
Deflactor	1,3	1,5
En termos nominais	2,1	2,5

Fonte: IGE

No entanto, a taxa de referencia a ter en conta para a elaboración das contas públicas do vindeiro exercicio, é a dimanante do informe de situación económica española, elaborado polo Ministerio de Economía e Empresa en primavera de cada ano. Este informe é o que serve de base a fixación dos obxectivos de estabilidade orzamentaria e non está actualizado para o presente exercicio.

Dado que estamos ante unha taxa promedio de dez anos, bastante estable polo tanto, recolleemos a previsión para 2020 do informe de 2018, último dispoñible, que se fixa nun 1,2% en termos reais e nun 2,9% en termos nominais.

2. ESCENARIO FINANCIERO

Partindo do marco económico fixado con anterioridade, podemos estimar a envolvente financeira plurianual dimanante das anteriores previsións económicas e das decisións sobre política fiscal.

Para elo, realizamos unha previsión da evolución das principais masas financeiras dos recursos da comunidade autónoma.

A capacidade máxima de gasto debe ser coherente cos obxectivos de estabilidade orzamentaria e de débeda pública aprobados polas Cortes Xerais.

Non obstante durante o ano 2019 o Consello de Ministros non adoptou, en aplicación do disposto no artigo 15 da Lei orgánica 2/2012, de 27 de abril, de estabilidade orzamentaria e sostibilidade financeira, ningún acordo sobre os obxectivos de estabilidade orzamentaria e débeda pública referidos ao trienio 2020-2022 para o conxunto do sector público e tampouco se celebrou ningún Pleno do Consello de Política Fiscal e Financeira (CPFF) para informar sobre os obxectivos de estabilidade das CCAA, polo que a Xunta de Galicia tomou a decisión de fixar como obxectivo de estabilidade orzamentaria para dito trienio os fixados para as CCAA na actualización do Programa de Estabilidade 2019-2021 do Reino de España, remitido ás institucións comunitarias o 30 de abril de 2019 pola Comisión Delegada do Goberno para Asuntos Económicos, onde se fixa para o ano 2020 unha necesidade de financiamento do 0,1% do PIB, e para os anos 2021 e 2022 equilibrio orzamentario.

En canto á regra de gasto, regulada no artigo 12 da anteriormente mencionada Lei orgánica de estabilidade orzamentaria, adoptouse o criterio de fixar como taxa de referencia de crecemento do PIB de medio prazo da economía española a establecida para o ano 2020 no Informe de situación da economía española elaborado polo Ministerio de Economía e Empresa en xullo de 2018, xa que durante o ano 2019 dito Ministerio non elaborou dito informe e, polo tanto, non foi actualizada a devandita taxa de referencia.

A partires dos datos da envolvente financeira plurianual, e tendo en conta as decisións adoptadas pola Xunta de Galicia respecto as regras fiscais para o ano 2020, establécese o límite máximo de gasto non financeiro. Dito límite está regulado no artigo 30 da Lei 2/2012, que sinala que as CCAA aprobarán nos seus respectivos eidos, un límite máximo de gasto non financeiro, coherente co obxectivo de estabilidade orzamentaria e a regra de gasto, que marcará o teito da asignación de recursos dos seus orzamentos.

Na medida en que as finanzas galegas están a rematar o proceso de consolidación fiscal, o efecto limitante da redución das necesidades de endebedamento redúcese

sensiblemente ao achegarse ao endebedamento neto cero, adquirindo protagonismo a regra de gasto como factor determinante da evolución da capacidade de gasto.

Por tanto o teito de gasto haberá de ser calculado a partires dos recursos como ata o de agora, porén este cálculo debe complementarse co dimanante da evolución máxima do gasto a partires da taxa de referencia de crecemento do PIB nominal a medio prazo.

2.1. Recursos de contabilidade nacional para o teito de gasto

Os recursos dispoñibles en termos de contabilidade nacional que determinan o límite de gasto non financeiro ou teito de gasto dependen de tres factores:

- i. a evolución dos ingresos non financeiros
- ii. o obxectivo de estabilidade orzamentaria (que suporá maiores recursos cando o obxectivo sexa de déficit ou menores recursos cando sexa de superávit) ao determinarse o devandito obxectivo como a capacidade ou necesidade de financiamento en termos de contabilidade nacional, expresada coma unha porcentaxe do PIB nominal da comunidade autónoma.
- iii. os axustes de contabilidade nacional sobre a orzamentaria.

i) Evolución dos ingresos non financeiros.

A composición dos ingresos non financeiros vén determinada polos seguintes grandes agregados segundo a fonte do ingreso:

- Ingresos do sistema de financiamento (supoñen en torno o 80% dos ingresos non financeiros totais).

Con carácter xeral e de forma ordinaria e recorrente o cálculo dos recursos do sistema de financiamento realízase pola Comunidade Autónoma a partir da comunicación provisional dos recursos do sistema de financiamento autonómico para o ano seguinte efectuada polo Ministerio de Facenda, unha vez aprobado polas Cortes Xerais o límite de gasto non financeiro do Estado.

Como sinala a introdución do informe, o Goberno do Estado en funcións non foi quen de aprobar o límite de gasto non financeiro para o 2020 nin de remitir desde o Ministerio de Facenda a comunicación coas entregas a conta do sistema para o ano 2020 e a liquidación do ano 2018, polo que a proposta que recolle este informe está a basearse nas previsións da Consellería de Facenda, que se ben estima con criterios obxectivos, razoables e prudentes a evolución de ditos recursos para cada ano logo os pode contrastar cos datos facilitados pola Administración Xeral do Estado.

Así, as entregas a conta tanto do IRPF como do IVE incrementáronse nun 3,5% en liña coa previsións moderadas de incremento do PIB nominal para Galicia no ano 2020. Por contra, as entregas a conta dos impostos especiais incrementáronse nun 2,9% xa que os consumos que gravan ditos impostos son menos dinámicos e están menos relacionados co ciclo económico.

Considerase que as variables utilizadas para estimar o importe das entregas a conta do próximo ano son prudentes xa que a Autoridade Independente de Responsabilidade Fiscal (AIReF) ao analizar a Actualización do Programa de Estabilidade 2019-2022 presentado polo Goberno do Estado en abril de 2019 estima para o IRPF un crecemento medio durante o período 2019-2022 de entorno o 5% e para o IVE e os impostos especiais prevé un incremento do 4,9% durante dito período. De xeito que as previsións realizadas pola Consellería recollen respecto das formuladas pola AIRef un diferencial representativo da tendencia á baixa que, no mes de setembro, están amosando os últimos datos coñecidos sobre o crecemento das variables económicas.

A liquidación definitiva dos recursos do sistema de financiamento a incluír nos Orzamentos do ano 2020 (correspondente aos recursos xerados durante o ano 2018) calculouse a partir dos datos de recadación tributaria da Axencia Estatal de Administración Tributaria para o ano 2018, de forma que a liquidación de dito ano experimenta un incremento de 267,6 millóns de euros respecto a liquidación do ano 2017, é dicir, sobre a recollida nos orzamentos para o ano 2019, principalmente pola boa evolución da recadación nese ano (o ITE no ano 2018 esperase que alcance valores próximos ao 1,1 fronte aos inferiores a 1 do ano 2017) e tamén debido a que a entrega a conta do IRPF vai resultar inferior ao rendemento definitivo esperado para ese ano en máis de 150 M€, diferenza que obedece ao feito de que a entrega a conta do ano 2018 foi 16,3 millóns inferior á do ano

2017, cando en dito ano a recadación do IRPF aumentou nun 7,6% respecto ao ano 2017.

En canto a recadación do IVE incrementouse nun 10,3% respecto ao ano 2017 e a recadación dos impostos especiais soamente un 1,1%.

Non obstante, á liquidación anual do sistema de financiamento hai que axustala como consecuencia do adiamento das devolución das liquidacións negativas dos anos 2008 e 2009 (-84,8 M€ despois do acordo adoptado polo pleno do Consello de Política Fiscal e Financeira celebrado o 31 de xullo de 2014 consistente en adiar ata 240 mensualidades adicionais a devolución das mencionadas liquidacións). Por tanto o saldo total das liquidacións do 2018 ascenderán no exercicio orzamentario 2020 ata os 315,7 M€, case sete veces máis que o dato da liquidación do ano 2017 (48,1 M€). Este aumento se modera ata catro veces máis se temos en conta na devandita liquidación a contía adebedada pola Administración Xeral do Estado en concepto de compensación pola implantación do sistema subministración de información inmediata no IVE.

Con todo isto, estímase que os ingresos do sistema de financiamento aumentarán nun 3,9%; os pagos a conta aumentan un 3,1% en liña co aumento do PIB nominal previsto, e as liquidacións un 28% polos efectos descritos no parágrafo anterior.

- As transferencias finalistas doutras administracións, procedentes basicamente da Administración Xeral do Estado e dos Fondos Europeos, aumentan lixeiramente respecto ao exercicio anterior sobre os ingresos non financeiros, ata supor o 11,7% dos mesmos. No que atinxe ao financiamento finalista do Estado, a falta de proxecto de PGE para o vindeiro ano que recolla novas liñas de financiamento, a súa estimación resulta maior froito do aumento dos niveis mínimos de dependencia que lle corresponden a Galicia polo aumento de poboación atendida, así como da repartición dos fondos de emprego avanzados pola correspondente comisión mixta. O Fondo de Compensación Interterritorial, estímase en liña coa variación da formación bruta de capital prevista na actualización do programa de estabilidade do Reino de España para 2019-2022, cunha diminución do 3,7% (algo máis dun millón seiscentos euros).

No que atinxe aos fondos europeos, orzaméntase a anualidade correspondente ao momento final do período de execución dos fondos, e recolle a maior parte dos recursos pendentes de orzamentar, sen prexuízo

das reprogramacións que haberá que realizar e executar no período n+3 para aproveitar a capacidade de absorción das liñas de actuación que mellor están a funcionar. Por todo elo achegan unha aportación moi significativa, cun incremento superior ao 6% con respecto ao exercicio anterior.

Da análise dos ingresos non financeiros, obsérvase un aumento das transferencias de capital do 3,4%, a maior parte correspondentes a transferencias da Unión Europea ben por actuacións de gasto contidas no orzamento ben por investimentos pendentes, como se ten indicado no parágrafo anterior.

- Respecto dos recursos propios non financeiros da comunidade autónoma nos que se inclúen os tributos cedidos xestionados pola Xunta, os tributos propios, os prezos públicos e privados e os ingresos patrimoniais estímase que o seu importe apenas reflectirá variacións no ano 2020 en relación ao presente, cun incremento do 0,2%.

A súa evolución estable depende en gran medida da evolución dos principais tributos cedidos: o Imposto sobre Transmisións Patrimoniais e Actos Xurídicos Documentados e o Imposto sobre Sucesións e Doazóns.

Continúa a recuperación do mercado da vivenda, especialmente o que atinxe a vivenda usada, despois de estabilizarse dende finais de 2014, inicia unha fase de crecemento moderado pero continuo. O aumento da demanda de vivenda, facilitado por unha mellora das condicións crediticias e da renda dispoñible das familias, mudou a positiva a senda de evolución do prezo dos inmobles, o que está a favorecer melloras das valoracións dos activos inmobiliarios, ensanchando as bases impositivas tanto do ITP-AJD como do Imposto sobre sucesións e doazóns. Porén a evolución da recadación prevista no Imposto de Sucesións e Doazóns aínda reflicte os efectos da baixada fiscal aprobada pola Xunta no ano 2016.

Esta evolución favorable desta figura tributaria permite compensar a diminución do ingreso por mor da inclusión do tipo autonómico do imposto especial de hidrocarburos, que pasou a recollese nas entregas a conta dos impostos especiais do sistema de financiamento autonómico no presente exercicio e do que quedaba orzamentado como ingreso o último trimestre de 2018 por 19 millóns de euros.

No que atinxe ao Imposto sobre o Patrimonio, no ano 2020 espérase unha diminución da súa recadación, en concreto dun 12,8% menos, como consecuencia de reverter a subida da tarifa aprobada no ano 2013 por mor da crise, de forma que se volve ter a mesma tributación que a que establece a normativa estatal con carácter xeral.

A continuación detállase a evolución estimada dos recursos non financeiros durante o período 2019-2022:

millóns de euros	Orzamento		Previsións		taxas de variación		
	2019	Límite de Gasto 2020	2021	2022	2020-2019	2021-2020	2022-2021
recursos sistema de financiamento	7.673	7.974	8.258	8.574	3,9%	3,6%	3,8%
fondos finalistas doutras administracións	1.125	1.183	1.134	949	5,1%	-4,1%	-16,3%
outros recursos non financeiros	957	955	956	932	-0,2%	0,2%	-2,6%
TOTAL RECURSOS NON FINANCEIROS	9.755	10.112	10.348	10.455	3,7%	2,3%	1,0%

A ponderación dos diferentes ingresos da comunidade autónoma e a súa evolución individual xa descrita mostra unha evolución moi correlacionada co PIB nominal previsto.

Os obxectivos orzamentarios a medio prazo (MTO)

O Consello Europeo clausurou en xuño deste ano o procedemento de déficit excesivo (PDE) aplicado a España, polo que derogou a súa decisión de abril de 2009 sobre a existencia dun déficit excesivo no Reino de España, na que se instaba a corrixir o déficit ao máis tardar no ano 2012. Dito prazo tivo que ser ampliado ata en 4 veces, nas tres primeiras ocasións (decembro de 2009, xullo de 2012 e xuño de 2013) ampliouse o prazo ata 2013, 2014 e 2016 respectivamente por mor dos efectos económicos adversos e inesperados da gran crise. Por contra, a última ampliación producida en xullo de 2016 o Consello Europeo observou que non se tomaran medidas eficaces para remediar a situación de déficit excesivo e fixou o ano 2018 a máis tardar como novo prazo para corrixir o déficit excesivo.

Unha vez fóra do PDE o Reino de España segue sometido á parte preventiva do Pacto de Estabilidade e Crecemento.

Os países que se atopan na parte preventiva do Pacto pero que aínda non lograron un orzamento equilibrado en termos estruturais (MTO) e teñen unha débeda superior ao 60% do PIB están sometidos as seguintes regras fiscais:

- A regra de converxencia cara o MTO, que se mide mediante dous indicadores: as variacións do saldo estrutural (saldo axustado en función do ciclo sen ter en conta as medidas puntuais e outras medidas de carácter temporal) e a taxa de crecemento do gasto público compatible con dito axuste estrutural.
- E a regra de converxencia para chegar ao límite de 60% de débeda pública. Na que pode distinguirse a regra xeral e a norma transitoria que se aplica aos países que se encontran nun PDE e que se aplica a España durante os anos 2019 e 2021 (3 anos seguintes á corrección do déficit excesivo). Dita norma serve para asegurar que ao final do período de transición se cumpre a regra xeral.

En xuño deste ano, a parte de derogar o PDE, o Consello Europeo adoptou unha serie de recomendacións para fortalecer os marcos orzamentarios nas que se establece que deben tomarse medidas durante os anos 2019 e 2020 co fin de garantir que a taxa de crecemento nominal do gasto público primario neto non exceda do 0,9% en 2020, o que supón un axuste estrutural anual do 0,65% do PIB e tamén destinar os ingresos extraordinarios a acelerar a redución da débeda pública xa que se prevé que España non cumpra os requisitos da norma transitoria nin en 2019 nin en 2020.

ii) obxectivo de déficit

O cumprimento dos obxectivos de estabilidade orzamentaria debe colaborar a facilitar o encaixe entre a recuperación da senda de ingresos, a diminución do recurso de endebedamento e o nivel de recursos precisos para garantir unha axeitada prestación dos servizos públicos de acordo coas posibilidades reais da comunidade autónoma.

Compre lembrar a estes efectos que é irrenunciable o camiño de redución do nivel de endebedamento comezado no ano 2017 de cara a acadar un nivel de débeda que permita enfrontar con solvencia futuros shocks económicos. Aínda se está lonxe do obxectivo de endebedamento fixado no Pacto de Estabilidade e Crecemento a nivel de Estado membro da UE (60% do PIB), e de Comunidade Autónoma marcado na Lei orgánica de estabilidade orzamentaria (13% do PIB galego).

Neste sentido, a evolución da economía nos últimos anos permitiu unha mellora dos ingresos públicos que facilitou o remate da senda de consolidación fiscal, de forma que se prevé que no ano 2021 a Comunidade Autónoma de Galicia peche dito exercicio en equilibrio orzamentario e tendo en conta que no ano 2018 se pechou o exercicio cun superávit do 0,2% do PIB.

Como xa se mencionou anteriormente a Xunta de Galicia adoptou a decisión de fixar como obxectivo de estabilidade orzamentaria para o ano 2020 o fixado para as CCAA na actualización do Programa de Estabilidade 2019-2022, onde se establece para dito ano unha necesidade de financiamento do 0,1% do PIB e para os anos 2021 e 2022 equilibrio orzamentario, e para o conxunto das AAPP un -1,1%, -0,4% e un 0,0% respectivamente.

A adopción de dito obxectivo de estabilidade permitirá incrementar a capacidade de gasto da Comunidade Autónoma de Galicia en 68 M€.

Cuadro 4.3.1. Proyecciones presupuestarias Procedimiento de Déficit Excesivo

	ESA Code	2018 (A)	2018 (A)	2019 (P)	2020 (P)	2021 (P)	2022 (P)
		Nivel (mill. €)	% del PIB				
Capacidad (+)/Necesidad (-) de Financiación (EDP. B9)							
1. Total Administraciones Públicas (*)	S. 13	-29.982	-2,5	-2,0	-1,1	-0,4	0,0
1a. Sin gastos de reestructuración bancaria		-29.904	-2,5	-2,0	-1,1	-0,4	0,0
2. Administración Central (*)	S. 1311	-16.376	-1,4	-0,5	-0,1	0,0	0,0
3. Comunidades Autónomas	S. 1312	-2.810	-0,2	-0,3	-0,1	0,0	0,0
4. Corporaciones Locales (**)	S. 1313	6.292	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Administraciones de Seguridad Social	S. 1314	-17.088	-1,4	-1,2	-0,9	-0,4	0,0

Fonte: Actualización do Programa de Estabilidade 2019-2022

iii) axustes de contabilidade nacional

Para a determinación da magnitude total do límite de gasto hai que ter en conta os posibles axustes que se haberán de aplicar sobre as dispoñibilidades financeiras determinadas ata o de agora, por diferir a súa consideración como gasto ou ingreso orzamentario e como emprego ou recurso en termos de contabilidade nacional, que é como se fixa o obxectivo de estabilidade orzamentaria.

O sistema europeo de contas (en adiante SEC-2010) é un sistema de Contabilidade Nacional e "constitúe un marco contable comparable a escala internacional, coa finalidade de realizar unha descrición sistemática e polo miúdo dunha economía no seu conxunto, das súas compoñentes e das súas relacións con outras economías".

O SEC-2010 non é daquela un sistema directamente aplicable ao orzamento das administracións públicas nin á contabilidade patrimonial de partida dobre. Pero si que deberá empregarse para poder definir a capacidade de financiamento e, por tanto deberemos atender aos seus criterios para calculala.

O obxectivo de estabilidade orzamentaria debe cumprirse tanto na fase de elaboración, como de aprobación e execución do orzamento. É por isto polo que o proceso e orzamentación debe planificarse non só en termos de contabilidade orzamentaria, senón tamén en termos de contabilidade nacional.

Isto significa que deben terse en conta por anticipado na elaboración dos orzamentos, os axustes positivos e negativos que se estima experimentarán os ingresos e os gastos pola aplicación de criterios SEC-2010, obtendo, desta forma, o límite de gasto non financeiro en termos de contabilidade nacional. Pretender o equilibrio en termos de

estabilidade a partires da simple igualdade dos capítulos non financeiros do orzamento, sen ter en conta a priori os axustes que provocan, en ingresos e gastos, os criterios de contabilidade nacional conleva incertezas no resultado da liquidación neses mesmos termos.

Existen dous grandes grupos de criterios que caracterizan o SEC fronte ao orzamento administrativo:

Un primeiro grupo de criterios que explican a delimitación do sector público e permiten por tanto, clasificar os entes nos que participa a Xunta de Galicia dentro do sector público autonómico, e polo tanto, do perímetro de consolidación SEC, ou non. Estes criterios aparecen descritos no apartado de ámbito subxectivo de cada lei de orzamentos da comunidade autónoma.

Un segundo grupo, son os criterios estritamente contables para calcular a capacidade ou necesidade de financiamento. Estes, a efectos prácticos, derivan nunha serie de axustes a realizar sobre a contabilidade orzamentaria ou administrativa co gallo de reflectir a capacidade ou necesidade de financiamento dun sector en termos de contabilidade nacional.

Os axustes tidos en conta para a elaboración do límite de gasto foron os seguintes:

1. A recadación incerta, que é a diferenza entre o importe dos dereitos recoñecidos netos nos capítulos I a III do orzamento de ingresos e o importe recadado en ditos capítulos, tanto en corrente como en exercicios anteriores. É de prever que consonte vaia mellorando a conxuntura económica o importe deste axuste se minore de xeito significativo.
2. As achegas de capital. Considéranse gasto non financeiro os importes das achegas de capital realizadas a entidades do sector público autonómico. A máis importante é a correspondente ao financiamento da CRTVG. Tamén considéranse gasto non financeiro as achegas a Fundacións do sector público autonómico.
3. Os axustes por execución de avais. Recolle o importe das contías avaladas pola comunidade autónoma, declaradas fallidas e que se pagan con cargo ao fondo de garantía de avais que se instrumenta orzamentariamente como un gasto financeiro (a través dunha aplicación do capítulo VIII).
4. As estradas por concesión. En contabilidade nacional as estradas por concesión son gasto no momento en que o concesionario realiza o investimento, polo que a medida que, unha vez terminada a estrada, a Xunta paga o correspondente

- canon, mediante o que se amortiza a estrada, realízase un axuste positivo ao ser un gasto xa computado na súa integridade no intre do investimento.
5. Como menor gasto recóllense os axustes debidos ao pago da anualidade das contías aprazadas das liquidacións negativas dos anos 2008 e 2009.

Debe terse en conta que tan só se poden recoller neste momento os axustes que se poidan estimar a priori. Ademais, de cara á elaboración da envolvente financeira, desbótanse aqueles que teñen carácter puntual e pouco representativo.

De cara á determinación do teito de gasto estimouse para o vindeiro ano unha importante redución dos axustes de contabilidade nacional pasando dun saldo positivo de 25 M€ no ano 2019 a un saldo negativo de -20 M€ no ano 2020. Este cambio de signo é debido ao fin das achegas das consellerías para financiar os PEF da sociedade pública de investimentos, que, por adicarse unicamente a xestionar a autoestrada autonómica Alto de Santo Domingo-Ourense e non recibir mandatos novos de execución de obra computaban como axustes positivos.

2.2. límite de gasto non financeiro do orzamento consolidado.

De acordo co artigo 12 da Lei 2/2011, de 16 de xuño, de disciplina orzamentaria e sustentabilidade de Galicia, aprobado o obxectivo de estabilidade do artigo 4.1, o Consello da Xunta acordará o límite máximo de gasto non financeiro dos Orzamentos xerais da comunidade autónoma. Este acordo remitirase ao Parlamento de Galicia para a súa aprobación, xunto co presente informe.

O límite de gasto será coherente co obxectivo de estabilidade orzamentaria e coa regra de gasto establecida nas normas de estabilidade orzamentaria. O límite aprobado poderá ser axustado na variación dos ingresos do sistema de financiamento e fondos finalistas que incorpore o proxecto de lei de orzamentos da Administración Xeral do Estado, así como na variación dos axustes de contabilidade nacional sempre que non afecte ao obxectivo de estabilidade que se propón acadar.

Por tanto, da agregación das compoñentes especificadas no punto anterior do informe podemos derivar a senda de disponibilidades financeiras a medio prazo da Comunidade Autónoma acorde co cumprimento dos obxectivos de estabilidade orzamentaria aprobados.

Como pode verse, a recuperación económica eleva os ingresos tributarios, tanto os percibidos a través dos pagos a conta do sistema de financiamento autonómico como os propios. Esta boa evolución dos recursos tributarios e do sistema de financiamento resulta acompañada por un financiamento finalista que experimenta un moderado ascenso de cara ao próximo ano xa que o importe esperado de fondos finalistas estímase que se incremente nun 5,1%.

Por último, en canto aos recursos derivados do endebedamento, durante o ano 2020 dita fonte de financiamento mantense constante ao aplicarse o mesmo obxectivo de estabilidade orzamentaria que neste ano, o 0,1% do PIB de Galicia, o que en conxunción coa evolución estimada do PIB nominal permitirá seguir reducindo a ratio débeda/PIB e avanzando cara ao obxectivo de endebedamento fixado pola normativa de estabilidade orzamentaria.

En síntese, se se agregan todas as fontes de financiamento a capacidade de gasto da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2020 incrementase nun 3,1 % en relación ao presente ano, ata os 10.160 M€.

A senda a futuro seguirá aumentando a modo os ingresos non financeiros, en especial os recursos do sistema de financiamento. Os fondos europeos reflicten unha tendencia á baixa dado que está a rematar o período da programación actualmente vixente, sen prexuízo de que se poida modificar esta tendencia como consecuencia da aprobación do novo marco comunitario de apoio (mca) e os seus programas operativos a partires do ano 2021.

Por tanto, salvando este axuste dos fondos europeos pendentes do novo mca, o escenario futuro segue a prever un crecemento medio e estable da capacidade de gasto a un ritmo medio de máis dun 1% anual.

A evolución prevista para este límite de gasto é coherente coa taxa de referencia nominal da economía, elaborada de acordo coa proposta metodolóxica da Lei orgánica de estabilidade orzamentaria, recollida no informe de situación da economía española do Ministerio de Economía e Empresa que xa foi desenvolvida no punto 1.7 deste informe.

millóns de euros	Orzamento	Límite de Gasto	Previsións		taxas de variación		
			2019	2020	2021	2022	2020-2019
recursos sistema de financiamento	7.673	7.974	8.258	8.574	3,9%	3,6%	3,8%
fondos finalistas doutras administracións	1.125	1.183	1.134	949	5,1%	-4,1%	-16,3%
outros recursos non financeiros	957	955	956	932	-0,2%	0,2%	-2,6%
TOTAL RECURSOS NON FINANCEIROS	9.755	10.112	10.348	10.455	3,7%	2,3%	1,0%
capacidade (+) ou necesidade (-) de financiamento	69	68	0	0	-2,0%	-100,0%	-
axustes de contabilidade nacional	25	-20	-26	-28	-178,7%	30,0%	7,7%
LIMITE DE GASTO	9.849	10.160	10.322	10.427	3,1%	1,6%	1,0%

Anexo I. Metodoloxía para a obtención do saldo cíclico.

Para obter o saldo cíclico da economía galega utilizamos a metodoloxía establecida polo Ministerio de Economía, que segue a da Comisión Europea⁹, que no ano 2013 introducía un cambio na metodoloxía de cálculo dos saldos orzamentarios axustados do ciclo (en inglés cyclically-adjusted budget balance (CAB)).

A nova metodoloxía substitúe a sensibilidade respecto da brecha de produción (output gap (OG)) que se viña utilizando pola semi-elasticidade dos ingresos e gastos públicos tamén con respecto da brecha de produción.

O documento da Comisión Europea demostra que o uso da semi-elasticidade para o cálculo do saldo orzamentario axustado do ciclo aproxima mellor este concepto que o uso anterior da sensibilidade.

A diferenza entre o uso da semi-elasticidade e a sensibilidade é unha cantidade igual ao produto do saldo orzamentario real en porcentaxe do PIB e a brecha do produto:

$$CAB_{semi-elasticidade} - CAB_{sensibilidade} = OG \frac{B}{Y}$$

onde OG é o Output Gap, B é o saldo orzamentario e Y o produto interior bruto. As consecuencias deste cambio pódense resumir en que na maioría dos casos a diferenza entre o uso da sensibilidade e a semi-elasticidade é dun orde de magnitude moi pequena no cálculo do saldo orzamentario axustado do ciclo. Sen embargo, na recente crise económica, nalgún país con brecha de produción superior ao 4% e déficit superior ao 6%, esta diferenza acadaba valores que superan o 0,25%, un cuarto de punto porcentual, erro bastante considerable se pretendemos medir con precisión o saldo estrutural do orzamento.

Ademais desta diferenza, a utilización da semi-elasticidade fronte á sensibilidade ten outro efecto importante, que consiste no seguinte: a pesar de que o saldo orzamentario axustado do ciclo considerado como a diferenza entre os ingresos e os gastos axustados non mostra moita variación coa sensibilidade, en cambio, a compoñente dos ingresos (e a dos gastos) axustada do ciclo si cambia considerablemente. O compoñente dos ingresos axustado ciclicamente é practicamente nulo se se utilizan as semi-elasticidades e o de gastos rolda o 50%.

⁹ Este cambio recóllese no documento

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2013/pdf/ecp478_en.pdf

Os datos que aparecen no seguinte cadro (sacados do documento da Comisión) reflicten o expresado nos parágrafo anterior para España:

Compoñente cíclico en % do PIB												
Compoñente cíclico dos ingresos												
Sensibilidade				Semi-elasticidade				Diferenza				
2007	2010	2011	2012	2007	2010	2011	2012	2007	2010	2011	2012	
0,8	-1,8	-1,6	-1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,8	1,8	1,6	1,8	

Compoñente cíclico dos gastos												
Sensibilidade				Semi-elasticidade				Diferenza				
2007	2010	2011	2012	2007	2010	2011	2012	2007	2010	2011	2012	
-0,1	0,2	0,2	0,2	-0,9	2,1	1,8	2,0	-0,8	1,9	1,6	1,8	

O compoñente cíclico dos ingresos, que roldaba o -1,5% do PIB nos últimos anos se utilizamos a sensibilidade, pasa a ser 0 se utilizamos semi-elasticidade. Esta diferenza compénsase totalmente na parte dos gastos, onde o método que utiliza a semi-elasticidade estima unha compoñente moi superior ao método da sensibilidade. Volvemos remarcar que o resultado final no caso español é neutro (noutros países como Grecia o resultado final non o é).

No capítulo dous do documento da Comisión derivanse as fórmulas para o cálculo da semi-elasticidade; son as seguintes:

$$\text{Semi-elasticidade} = \varepsilon = \frac{d(B/Y)}{\frac{dY}{Y}} = \frac{\frac{dB}{dY} Y - \frac{dY}{dY} B}{\frac{Y^2}{Y}} = \frac{dB}{dY} - \frac{B}{Y} \quad (1)$$

Onde B é o saldo orzamentario e Y o produto interior bruto

A partir desta formulación e utilizando un argumento similar descomponse esta semi-elasticidade nunha compoñente de ingresos e outra de gastos, do seguinte xeito:

$$\begin{aligned} \text{Semi-elasticidade} = \varepsilon &= \frac{d(R/Y)}{\frac{dY}{Y}} - \frac{d(G/Y)}{\frac{dY}{Y}} = \frac{\frac{dR}{dY} Y - \frac{dY}{dY} R}{\frac{Y^2}{Y}} - \frac{\frac{dG}{dY} Y - \frac{dY}{dY} G}{\frac{Y^2}{Y}} \\ &= \left(\frac{dR}{dY} - \frac{R}{Y} \right) - \left(\frac{dG}{dY} - \frac{G}{Y} \right) = \left(\frac{dR}{dY} - 1 \right) \frac{R}{Y} - \left(\frac{dG}{dY} - 1 \right) \frac{G}{Y} \\ &= (\eta_R - 1) \frac{R}{Y} - (\eta_G - 1) \frac{G}{Y} \quad (2) \end{aligned}$$

Onde R son os ingresos e G son os gastos e η_R é a elasticidade dos ingresos sobre o PIB e η_G é a elasticidade dos gastos sobre o PIB

Para obter os coeficientes (sensibilidade e semi-elasticidade), polos que habería que multiplicar o output gap para calcular o saldo cíclico, utilizamos os datos de execución orzamentaria¹⁰ de 2017 e 2018 (todos os capítulos excepto os capítulos 8 e 9, é dicir, ingresos e gastos non financeiros) e os datos do PIB por comunidades da Contabilidade regional de España¹¹ para eses anos. Ademais, tamén empregamos unha estrutura simplificada de ingresos e gastos, aplicando unha elasticidade única a cada unha das partidas. Esta elasticidade está tomada da Comisión Europea que adopta as estimacións da OCDE das elasticidades de ingresos e gastos públicos á brecha de produción. No seguinte cadro preséntanse estas elasticidades.

Elasticidades por partidas	
Conceptos	Elasticidade
Ingresos	
IRPF	1,84
Imposto de Sociedades	1,56
Impostos indirectos	1,00
Cotizacións sociais	0,72
Ingresos non impositivos	0,00
Gastos	
Resto de gastos primarios	0,00
Transferencias correntes	
Fondo de garantía	1,38
Fondo de suficiencia	1,42

Aplicando estas elasticidades ás partidas de ingresos, gastos e transferencias utilizando a fórmula (4) e a formulación da sensibilidade da anterior orde ministerial para comparar os resultados, obtemos as semi-elasticidades e as sensibilidades en %:

Semi-elasticidades para os ingresos e gastos

$$\text{Semi-elasticidade} = \varepsilon = \sum (\eta_{R_i} - 1) \frac{R_i}{Y} - \sum (\eta_{G_i} - 1) \frac{G_i}{Y}$$

Onde ε es a semi-elasticidade calculada como a diferenza entre a semi-elasticidade dos ingresos e dos gastos. η_{R_i} y η_{G_i} son as elasticidades do nivel de ingresos e gastos da partida i expostas no cadro 14.

Sensibilidade para os ingresos e gastos (anterior cálculo)

¹⁰ <https://serviciotelematicos.minhap.gob.es/cimcanet/consulta.aspx>.

Aplicación da Orde ECC/1556/2016, de 28 de setembro, coa información dispoñible

¹¹ <http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=%2Ft35%2Fp010&file=inebase&L=0>

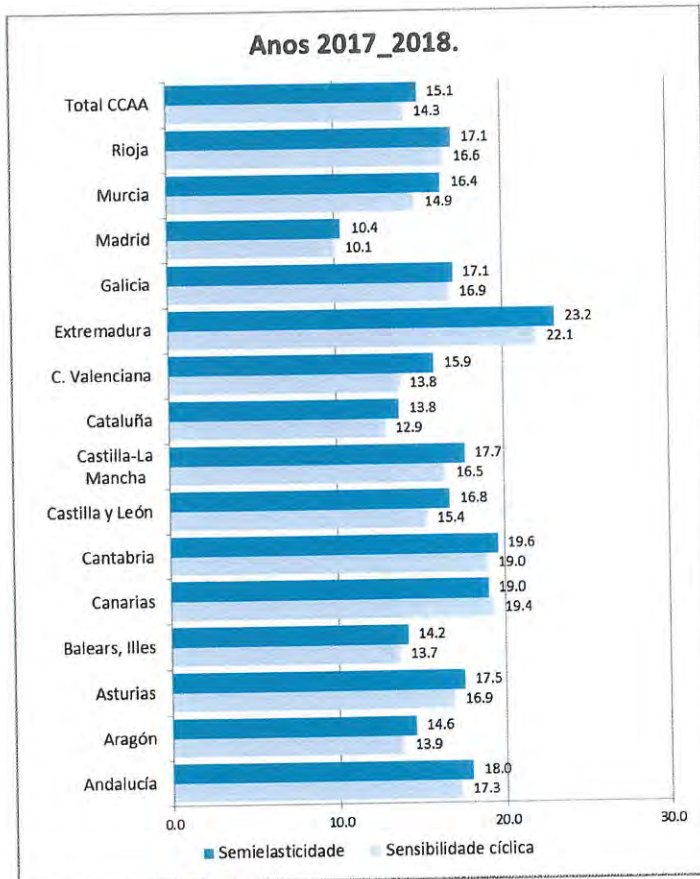

$$\delta = \sum_i \left(\eta_{R,i} \frac{I_i}{PIB} \right) - \sum_i \left(\eta_{G,i} \frac{G_i}{PIB} \right)$$

Onde δ é a sensibilidade, $\eta_{R,i}$ y $\eta_{G,i}$ as elasticidades do nivel de ingresos e gastos por partidas.

Os resultados finais para o valor de ε (semi-elasticidade) e δ (sensibilidade) por comunidades autónomas son os que se mostran nos seguinte gráfico. Neste cálculo excluíronse as comunidades do País Vasco e Navarra; o total das comunidades calcúlase utilizando os datos das 15 comunidades restantes.

O resultado do uso da semi-elasticidade aumenta o saldo cíclico de todas as comunidades comparado coa sensibilidade. Se utilizamos a sensibilidade cíclica, o parámetro toma un valor do 14,3% en media, se utilizamos la semi-elasticidade o valor é do 15,1%. En Galicia estes datos son o 16,9% e 17,1% respectivamente.

A semi-elasticidade dos gastos coincide coa porcentaxe que supón o gasto non financeiro de cada comunidade sobre o PIB. Isto é así porque segundo la fórmula (4),

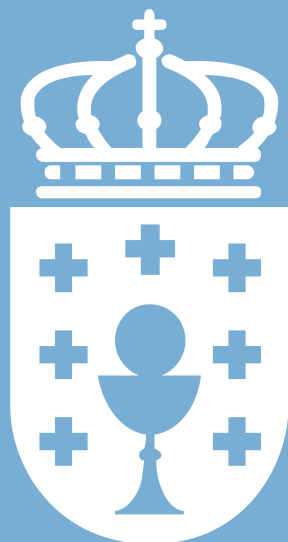

η_{Gi} é igual a cero para todas as partidas i , e, polo tanto, a semi-elasticidade cíclica asociada ao gasto é a suma das partidas dividida polo PIB, isto é, a porcentaxe que supón o gasto sobre o PIB.

Todos os cálculos están feitos coa información da execución orzamentaria en termos de caixa e sen axustar en termos de contabilidade nacional, estes axustes poderían alterar levemente o resultado, sobre todo se o axuste afecta ao gasto.

PARLAMENTO
DE GALICIA

BOLETÍN OFICIAL DO
PARLAMENTO DE GALICIA

Edición e subscricións:

Servizo de Publicacións do Parlamento de Galicia. Hórreo, 63. 15702. Santiago de Compostela.

Telf. 981 55 13 00. Fax. 981 55 14 25

Dep. Leg. C-155-1982. ISSN 1133-2727

